

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

**Esbjerg
kommunale
skolevæsen**

Skoleåret 1949—50

BERETNING

OM

ESBJERG KOMMUNALE SKOLEVÆSEN

Skoleåret 1. august 1949—31. juli 1950

Ved
skoledirektør N. P. Andersen

Administration, ledelse og tilsyn.

Efter byrådsvalget i marts 1950 forekom der ændringer i sammensætningen af kommissioner og udvalg. Endvidere blev der truffet beslutning om, at tilsyn med og styrelse af det kommunale skolevæsen i den kommende byrådsperiode skulle udøves alene af en skolekommission.

Da den nuværende sammensætning af kommissioner, nævn og udvalg må formodes at have større interesse end en forbigangen, anføres her den pr. december 1950 gældende.

Esbjerg skolekommission:

Direktør G. Ulrik, formand.
Ingeniør H. F. Hoffmeyer, næstformand.
Landsretssagfører J. Bødker.
Bogholder S. Ødum Jensen.
Typograf Sigurd Borch.
Smed Johs. Pedersen.
Fiskeeksportør Hans Clausen.
Fhv. borgmester L. Høyer-Nielsen.
Arbmd. Aage Andresen.
Fru Else Svarrer.
Forretningsfører Emil Nielsen.
Fru D. Kaae.
Fru Grethe Kodahl.
Eksp.sekr. Viggo Madsen.
Læge Henning L. Jensen.

Esbjerg byråds skoleudvalg:

Skoleinspektør frk. Margr. Hald, formand.
Overlærer S. Holt Jensen.
Overbibliotekar frk. Ingrid Vig Jensen.
Smed Johs. Pedersen.
Fiskeeksportør Hans Clausen.

Ungdomsskolenævnet for Esbjerg købstadkommune:

Borgmester Hans Nissen	(v. a. Esbjerg byråd), formand.
Lærerinde frk. K. M. Nielsen	(v. a. Esbjerg byråd),
Fiskeeksportør Hans Clausen	(v. a. Esbjerg byråd),
Smed Johs. Pedersen	(v. a. Esbjerg skolekommission),
Viceinspektør Karl Bruun	(v. a. Fælleslærerrådet),
Lærer Max Søndergård	(v. a. Fælleslærerrådet),

Murermester Ove Rasmussen	(v. a. Arbejdsgiverforeningen),
Arbejdsmand Chr. Kjeldsen	(v. a. Arbejdernes fællesorganisation).
Læge frk. Karen Frandsen	(v. a. Dansk kvindesamfund),
Skoleinspektør N. Sæderup	(v. a. Arbejdernes oplysningsforbund).
Fiskeskipper Jens S. Christensen	(v. a. Esbjerg fiskeriforening),
Husmoder fru N. Bendixen	(v. a. Husassistenternes fagforening),
Kontorbestyrer H. P. Philipsen	(v. a. Amts arbejdsanvisningen),
Fru Agnes Nielsen	(v. a. Esbjerg husmoderforening),
Forstander M. Astrup	(repr. for Aften- og ungdomsskolen).
Skoledirektør N. P. Andersen	(v. a. Esbjerg skolekommission som sekretær og tilsynsførende ved undervisningen i ungdoms- og aften-skolen).

Tilsynsførende ved kristendomsundervisningen:

Sognepræsten ved Vor Frelses kirke.
 Sognepræst Kai Brask (Zions kirke).
 Sognepræst Thøger Gregersen (Jerne kirke).

Fælleslærerrådet:

Formand: Viceinspektør Karl M. Bruun, Stormg. skole.

Lærerrådene:

Formand for lærerrådet	
ved Boldesager skole:	Kommunelærer C. Riis-Antonsen,
» Danmarksgades skole:	» Sv. Løkkegaard,
» Gammelby skole:	Overlærer E. Z. Suhr,
» Jerne skole:	Kommunelærer Kaj Jensen,
» Rørkjær skole:	» J. Holmberg,
» Stormgades skole:	Viceinspektør Karl M. Bruun,
» Vestre skole:	Kommunelærer M. Kruse Hansen,
» Østre skole:	Viceinspektør H. A. Hansen.

Skolevæsenets administration:

N. P. Andersen, skoledirektør,
 Dagmar Jensen, overassistent,
 Karen Marie Petersen, kommuneassistent,
 Dorit Feldberg, kontormedhjælper,
 Jytte Mathiasen, kontorelev.

Skolevæsenets kontor:

Skolegade 54.
 Telefon 2294 A, lokal 87 og 88.

Skoledirektøren træffes hver skoledag undt. lørdag kl. 14—15 (privat: Havnegade 83, tlf. 1113).

Vikaranvisning og ekspedition kl. 7,45—12 og 13—16. Lørdag eftermiddag er kontoret lukket.

Esbjerg kommunale skoler:

Boldesager skole (B):	Skoleinspektør Ingemann Jensen tlf. 3176, priv. 1465.
Danmarksgades skole (D):	Skoleinspektør F. Klintø tlf. 887, priv. 3009.
Gammelby skole (G):	Skoleinspektør Sv. E. Løkkegaard tlf. 1592.
Jerne skole (J):	Skoleinspektør P. Wåben tlf. 1736, priv. 2866.
Rørkjær skole (R):	Skoleinspektør John Jensen tlf. 2163, priv. 854.
Stormgades skole (S):	Skoleinspektør S. Laursen tlf. 289, priv. 2150.
Vestre skole (V): m. Anneksskolen	Skoleinspektør N. Sæderup tlf. 395, priv. 2238.
Østre skole (Ø):	Skoleinspektør frk. Margr. Hald tlf. 308, priv. 775.
Veldbæk skole (Ve):	Førstelærer Axel Knudsen tlf. Novrup 44.
Tourup skole (T):	

Samtlige skoler har kontortid kl. 13—14, undtagen lørdag.

Esbjerg kommunale fortsættelsesskoler:

Forstander M. Astrup, tlf. 3173 (kl. 14—15).
Husholdningskonsulent, frk. Johanne Rasmussen.

Skolevæsenets hygiejniske foranstaltninger:

Skolepsykiater:	Overlæge Niels Hjerrild, Vester Vedsted.
Skolepsykolog:	Fru K. Lorck Pedersen, Kronprinsensgade 33, tlf. 2801, priv. 2164.
»	: Erik A. Matthiessen, Kronprinsensgade 33, tlf. 2801, priv. 2801.
Lægeaut. talelærer:	Oluf Schultz, Anneksskolen, tlf. 2290, priv. 3015.
Socialrådgiver:	Frk. Iris Mogensen, Kronprinsensgade 33, tlf. 2801 (8—9 og 13—14).
Skoletandklinikken:	Overtandlæge S. Å Vedel-Petersen, D. skole, tlf. 1020. Rørkjær skole tlf. 3459.
Skolelæge:	L. M. Jakobsen tlf. 3200
»	H. Marqvard tlf. 2271
	Skolelægerne træffes på skolerne til efternævnte tider:
Danmarksgades skole:	onsdag kl. 10
Jerne skole	: torsdag kl. 9
Rørkjær skole	: torsdag kl. 11
Stormgades skole	: onsdag kl. 9
Vestre skole	: onsdag kl. 8
Østre skole	: onsdag kl. 11

- Specialister: Overlæge S. Fr. Nielsen: Høreundersøgelser tlf. 2212
 Overlæge, dr. med. J. N. Lorenzen, Spangsbjerg
 Sanatorium (tuberkulinprøver og røntgengen-
 nemlysninger) tlf. 1010
 Skolesundhedsplejersker: Frk. Ellen Jepsen Degn, tlf. 3459.
 Fru Ella Sørensen, tlf. 289.
 Frk. Warla Østbirk, tlf. 1020.

Skolebygningerne.

Esbjerg kommunale skolevæsen råder over følgende bygninger.

Opførelsesår		Forsikringssummer		
<i>Danmarksgades skole</i>				
matr. nr. 259 E. k. b.				
Skolebygning	1889			
»	1894	Bygninger	575.000	
Gymnastikhus	1902	Inventar		178.500
»	1907			
Skolebygning og gymnastikhus	1909	Tandteknikken ...		52.000
Læskur	1911			
Toiletbygning	1942			
<i>Vestre skole</i>				
matr. nr. 187 E. k. b.				
Skolebygning	1896	Bygninger	442.930	
Gymnastikhus	1911	Inventar		112.115
Åbent skur	1907			
Skolebygning	1912			
Toiletter	1942			
Anneksskolen, herunder ungdoms- skolen matr. nr. 710	1910	Bygninger	173.000	
		Inventar		
<i>Østre skole</i>				
matr. nr. 944 E. k. b.				
Skolebygning	1896	Bygninger	577.846	
Gymnastikhus	1907	Inventar		110.185
Læskur	1907			
Skolebygning	1918			
Toiletbygning	1942			
<i>Boldesager skole</i>				
matr. nr. 2 is Boldesager				
Skolebygning	1922	Bygninger	166.000	
Toiletbygning	1922	Inventar		37.100
Cykleskur	1939			
Udvidelsen af skolen påbegyndt ...	1949			
<i>Stormgades skole</i>				
matr. nr. 403 b E. k. b.				
3 etages skolebygning	1903	Bygninger	840.000	
Gymnastiksal	1904	Inventar		182.000
Pedelbolig	1923			
Tilbygning	1936			
Toiletbygning	1942			

Opførelsesår		Forsikringssummer		
<i>Rørkjær skole</i> matr. nr. 1 nq Rørkjær.				
Skolebygning	1932	Bygninger	1.400.000	
Pedelbolig	1932	Inventar		234.150
Sundhedsklinik	1946	Bygninger	70.000	
		Inventar		26.500
<i>Gammelby skole</i> matr. nr. 4 am Gammelby.				
Skolebygning	1894			
»	1914	Bygninger	227.880	
»	1926	Inventar		42.260
Tilbygning	1933			
Gymnastikhus, tilbygning	1938			
Toiletbygning	1938			
<i>Veldbæk skole.</i>				
Oprindelige bygning	1875	Bygninger	236.000	
Nuværende bygning	1924	Inventar		13.960
<i>Tourup skole</i>				
	1919	Bygninger	21.540	
		Inventar		3.700
<i>Skolepavillonen ved Grådybet</i>				
	1949	Bygninger	90.000	
		Inventar		35.000
<i>Feriekolonien i Sønderho</i>				
	1948	Bygninger	185.000	
Skolebygning	1925	Inventar		45.000
Opholdssal	1932			
<i>Egersund feriehem.</i>				
Ombygning og indretning	1950	Bygninger	92.510	
		Inventar		35.000
<i>Jerne skole</i> matr. nr. 2 a Jerne.				
Tidligere kæmnerkontor	1909			
Den vestlige skolebygning antagelig opført	1905	Bygninger	565.000	
Den midterste fløj	1913	Inventar		131.100
Hovedskolen	1921			
Tilbygning til vestfløjen	1925			
Gymnastikhuset	1930			
2 cykle- og læskure	1935			
Kæmnerkontoret — ombygning	1938			
Indretning af pedelbolig, bibliotek og klasseværelse i vestfløjen	1942			
Bygning med skolekøkken og sløjde færdiglavet	1943			
Toiletbygning	1946			
Læskure og retirede	1948			
Cykleskur	1949			
	1950			

Foruden lokaler for administration m. v. indeholder skolerne følgende undervisningslokaler:

Skoler	Normalklasser											Undervisningsrum Ialt			
		Tegning	Geografi	Naturhistorie	Fysik	Sang	Gymnastik	Småsløjd	Sløjd	Håndarbejde	Skolekøkken		Børnehavelokale	Skolelæsestue	FaglOKaler ialt
Boldesager	8								1					1	9
Danmarksgade	19	1	2	1	2	1	2	1	1	1	1			12	31
Gammelby	5						1		1					2	7
Jerne	13			1	1		1	1	1	1	1	1		8	21
Rørkjær	24	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	12	36
Stormgade	24		1	1	1		2	1	1	1	1	1		10	34
Vestre	15				1		1	1	1		1			5	20
Østre	18				1		2	1	1		1			6	24
(Anneks til Vestre)															
Annekskolen	4						1	1						2	6
(Anneks til Stormgade)															
Småbørnsskolen v. Grådyb.	2										1			1	3
	132	2	4	4	7	2	12	2	5	8	4	6	3	59	191

Disse undervisningslokaler blev fra august 1950 udnyttet i følgende udstrækning:

	Antal elever	Antal klasser	Antal undervisningsrum	Antal undervisningsrum pr. klasse	Antal undervisnings- timer pr. uge	Ugentligt antal undervis- ningstimer pr. lokale
Boldesager	486	18	9	0,50	432	48,0
Danmarksgade	1054	42	31	0,74	1303	42,0
Gammelby	283	12	7	0,58	290	41,4
Jerne	488	20	21	1,05	581	27,7
Rørkjær	1187	46	36	0,78	1320	36,7
Stormgade	1447	54	37	0,69	1488	40,2
Vestre	1014	38	26	0,68	1030	39,6
Østre	915	37	24	0,65	975	40,6
Ialt	6874	267	191	0,72	7419	38,8

Særlige arbejder og nyanskaffelser ved Esbjerg kommunes skoler i året 1949—50.

Boldesager skole: Nyt inventar til 1 klasseværelse. Nye fodbold- og håndboldmål.

Danmarksgades skole: Installation af 11 nye håndvaske og ny vandstikledning. Restaurering og nymontering af lærerværelse og inspektørens kontor. 8 nye katederstole og katedere. 1 Bork tavle.

Jerne skole: Opførelse af nyt læskur og pissoir. Håndvask i pedellens lejlighed. 3 nye Bork tavler. 1 ur. Skab til naturhistorielokale. 1 piano. 1 kaffestel. Fordelingstavle til fysiklokalet. Installation af vekselstrøm.

Rørkjær skole: Udvidelse af cykleskur med cyklestativer. Anskaffelse af 200 klapstole. Nyt inventar til 1 klasse. Trækgardiner til alle klasseværelser mod øst. 1 skab til sløjdløkkale. 2 skabe til individuel undervisning. Billedliste på bagvægge i alle klasser. Udvidelse af garderobe og w. c. til lærerværelset.

Stormgades skole: Lægning af nye bøgemarketgulve i 2 etager samt nye katederforhøjninger. Tilslutning af centralvarmeanlægget til fjernvarmenettet og de i denne anledning nødvendige ledningsomlægninger og udskiftning af radiatorer. Indretning af 1 nyt klasselokale (tidl. balkon til drengenes gymnastiksal). Installation af 15 stikkontakter til klasseværelser. 5 stk. Bork tavler udskiftet. 8 nye katederstole og 6 nye katedere. 2 nye kokusmætter. 1 ny svingtavle. 2 eltkr. bonemaskiner. Nye reoler og stole til bibliotekslokalet. Nyt skab i kl. 12.

Veldbæk skole: Opførelse af tilbygning til installation af vandklosetter. Nyt septicanlæg i forbindelse med kloakanlæg fra toiletter og omklædningsrum med brusebad. Anskaffelse af 1 ny varmtvandsbeholder m. v. Anskaffelse af nye gymnastikredskaber. 1 nyt flag.

Vestre skole samt Anneksskolen: Tilslutning af centralvarmeanlægget til fjernvarmenettet. Ny vandstikledning. Ny forvarmerspiral til varmtvandsbeholder. 6 stk. nye katedere og katederstole. 1 nyt forevisningsbord til håndgerningsklassen. 3 stk. Bork tavler. Nyt inventar til 1 klasseværelse. Nyt inventar til 3 klasseværelser til brug på teknisk skole. Skab til individuel undervisning. Nye reoler. 30 stk. papirkurve. 1 kasse til lysbilleder.

Kronprinsensgade 33: Bygningsforandring af skolepsykologens lokaler samt nymontering af inventar.

Østre skole: Nye ekspankogulve i lærerværelset, tekøkken og skoleinspektørens kontor. Nyt cyklestativ. Nye bænke i skolegården. 1 ny Bork tavle. Nyt inventar til naturhistorielokale. 20 bogkasser.

Udlån af lokaler 1949—50.

Foreninger under Esbjerg Idrætsforbund og Jerne Idrætsforening har benyttet gymnastiksale på kommuneskolerne i så stor udstrækning, som det har været muligt.

Esbjerg kommunale fortsættelsesskoler (aften- og ungdomsskolen) har i stor udstrækning gjort brug af lokaler på forskellige skoler (herunder AOF). Desuden har aftenseminariet haft hjemsted på Rørkjær skole.

Uddeling af rationeringskort, møder, psykotekniske prøver m. v. har på forskellig måde lagt beslag på nogle af skolevæsenets lokaler, og ligeledes har Teknisk skole — grundet på pladsmangel — benyttet adskillige lokaler på Danmarksgades skole.

Endvidere blev der udlånt lokaler til efternævnte foreninger:

- Esbjerg roklub.
- Esbjerg årskursus for lærere.
- Arbejdsteknisk skole.
- Arbejdersamariterne.
- Jerne mandskor.
- Fritidshjemmet.

D. U. I.
 Jerne K. F. U. M. og K.
 Dansk kvindesamfund.
 Politiet.
 Amatørorkestret.
 Den borgerlige sangforening.
 Søndagsskolen i Gammelby og Tourup.
 Kristeligt sangkor.
 Sangkoret »Vulcan«.
 Arbejdersangforeningen.
 Vestjysk orkester.
 Lotterne.
 Veldbæk gymnastikforening.
 » badmintonklub.
 » ungdomsforening.

Kommunen betalte overalt lys, varme og rengøring.

Rengøring og opvarmning.

Rengøring af kommuneskolerne i skoleåret 1949—50 udførtes af 119 rengøringsassistenter (v. B. skole 5, v. D. skole 22, v. G. skole 5, v. J. skole 12, v. R. skole 21, v. S. skole 21, v. Veldbæk skole 1, v. V. skole 10, v. Ann.skolen 5, v. Ø. skole 14 og v. skolepavillonen i Grådybet 3).

Skolerne regnedes med hensyn til rengøring for ca. 374 klasseværelser (B. skole 16, D. skole 64, G. skole 14, J. skole 40, R. skole 69, S. skole 64, Veldbæk skole 4, V. skole 37, Ann.skolen 16, Ø. skole 40 og pavillonen 10).

Betalingen har siden 1. september 1950 været ansat til 46,04 kr. for 1 klasseværelse pr. måned (incl. dyrtidstillæg). For løse timer betales 2,125 kr. pr. times arbejde.

Brændselsindkøbet var i alt: 768.191 kg tørv, 1.831 hl koks og cinders, 27.650 kg brunkul, 376 hl kul, 10.780 kg dampkul og 600 kg nøddekul.

Udgiften til fjernvarme beløb sig til: D. skole 19.818,25 kr., Stormgades skole 4.986,50 kr., Vestre skole 2.685,50 kr., Østre skole 7.296,00 kr. og skolepavillonen i Grådybet 251,50 kr.

Statistik.

Børnetal og elevernes fordeling.

Børnetallet har gennem de sidste 5 år pr. 31. december været: (B = Bol-desager skole, D = Danmarksg. sk., J = Jerne sk., R = Rørkjær sk., S = Stormgades sk., V = Vestre sk., Ø = Østre sk., Vb = Veldbæk sk., T = Tourup sk.).

	B.	D.	G.	J.	R.	S.	V.	Ø.	Vb. + T.	Ialt
1945	218	753	152	333	864	953	969	921	55	5218
1946	269	827	161	379	953	1007	943	862	49	5450
1947	272	811	186	376	1050	1072	999	819	48	5633
1948	309	822	222	378	1118	1191	990	853	51	5934
1949	434	915	242	442	1174	1251	1081	924	63	6526

Til belysning af den af- og tilgang, der kan forventes i de kommende år, kan oplyses, at fødselstallene har været:

1936	639	1943	915
1937	607	1944	931
1938	641	1945	1162
1939	621	1946	1255
1940	635	1947	1240
1941	709	1948	1048
1942	799	1949	1141

Skolesøgende og undervisningspligtige børn i Esbjerg.

31. december 1949	Fra Esbjerg kommune						Fra andre kommuner		Ialt
	Under undervisningspligtig alder		I undervisningspligtig alder		Over undervisningspligtig alder		Dreng	Piger	
	Dreng	Piger	Dreng	Piger	Dreng	Piger			
A. Kommunens skoler:									
1. Boldesager skole	31	37	178	187			1	434	
2. Danmarksgades skole			349	356	84	120	3	915	
3. Gammelby skole	25	20	107	90				242	
4. Jerne skole	35	37	153	181	24	12	1	442	
5. Rørkjær skole	86	73	445	415	78	77	1	1174	
6. Stormgades skole	91	82	464	399	105	108		1249	
7. Vestre skole	88	106	437	450			1	1081	
8. Østre skole	73	92	376	383				924	
9. Tourup skole			14	7				21	
10. Veldbæk skole			16	10				42	
Tilsammen	429	447	2539	2478	291	317	5	6	6524
B. Esbjerg statsskole:			39	52	70	59	61	63	344
C. Private skoler:									
1. St. Nikolaj skole	2	2	9	12			1	2	25
2. Esbjerg realskole	5	9	51	50	6		8	13	142
Tilsammen	7	11	60	62	6		9	15	167
I alt i samtligt skoler	436	458	2638	2592	367	376	75	84	7035
D. 1. Underviste i hjemmet									
2. Uden undervisning grundet på vedvarende sygdom, åndssvaghed eller lign.			14	14					
3. Vanførehjem m. v.			5	1					
Antal underv.pl. børn i Esbjerg			2657	2607					

Tallet af indenbys skolesøgende elever i samtl. skoler .. 6876 (tilg. 406)
 » » udenbys skolesøgende elever i samtl. skoler .. 159 (afg. 31)
 » » elever i Esbjerg komm. skoler 6524 (tilg. 591)
 » » undervisningspligtige børn i Esbjerg 5264 (tilg. 176)

De undervisningspligtige børn udgjorde 11,11 pct. af byens indbyggerantal, der af folkeregistret var opgjort til 47.365 pr. 1. januar 1949.

Samtlige elever i kommunens skoler udgjorde 13,77 pct. af byens indbyggerantal.

Klassetal og børnetal i kommune

Klassetrin	Boldesager skole		Danmarksg. skole		Gammelby skole		Jerne skole	
	Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn
Børnehaveklasse	2	68			2	45	2	50
1. Grundskoleklasse	4	122	4	111	2	44	3	67
2. "	2	53	3	89	2	41	2	54
3. "	2	46	3	83	1	25	2	44
4. "	2	52	4	96	1	21	2	45
5. "	2	36	3	83	1	28	2	30
1. M. klasse	1	31	2	51	1	22	1	25
2. M. "	1	26	2	38	1	16	1	18
3. M. "			1	28				
I. XM. klasse			3	89			1	28
II. XM. "			3	78			1	24
III. XM. "			2	53			1	19
IV. XM. "			3	63			1	16
Realklasse			1	23			1	10
I. Præliminærklasse			1	17				
Hjælpeklasse			1	13				
Tilsammen	16	434	36	915	11	242	20	442

Gennemsnitsbørnetal i kommune

Klassetrin	Boldesager skole		Danmarksg. skole		Gammelby skole		Jerne skole		Rørkjær skole	
	pr. klasse	alle klasser	pr. klasse	alle klasser	pr. klasse	alle klasser	pr. klasse	alle klasser	pr. klasse	alle klasser
Børnehaveklasse	33,46	66,91			22,38	44,75	28,59	57,17	32,48	129,9
1. Grundskoleklasse	30,31	121,25	27,54	110,17	21,34	42,67	21,92	65,75	27,50	165,0
2. "	26,63	53,25	29,92	89,75	20,21	40,42	27,88	55,75	25,95	155,6
3. "	22,00	44,00	27,86	83,58	24,50	24,50	21,79	43,58	25,38	126,9
4. "	25,84	51,67	23,63	94,50	19,92	19,92	21,75	43,50	30,21	120,8
5. "	18,33	36,66	27,61	82,83	26,83	26,83	17,05	34,09	26,57	106,2
1. M. klasse	30,50	30,50	25,50	51,00	20,42	20,42	24,17	24,17	29,96	59,9
2. M. "	25,41	25,41	18,42	36,83	14,33	14,33	17,75	17,75	24,06	72,1
3. M. "			26,58	26,58					21,58	21,58
I. XM. klasse			29,11	87,33			27,83	27,83	27,09	54,1
II. XM. "			25,75	77,25			24,00	24,00	22,04	44,0
III. XM. "			26,67	87,33			19,33	19,33	21,63	43,2
IV. XM. "			20,70	62,09			15,92	15,92	26,92	26,92
Realklasse			23,00	23,00			10,00	10,00	22,17	22,17
I. Præliminærklasse			16,50	16,50						
Hjælpeklasse			13,58	13,58					14,08	14,08
Tilsammen	26,58	429,65	24,15	942,32	21,24	233,84	21,38	438,84	25,17	1162,9

Optælling efter skoleafdelingerne:

Grundskolen	184 klasser	4689 elever
Eksamensfri mellemskole ...	31 »	750 »
Eksamens-mlsk. og realkl. ...	39 »	978 »
Præliminærklasse	1 »	17 »
Hjælpeklasser	6 »	90 »
Tilsammen	261 klasser	6524 elever

kolerne den 31. december 1949.

Rørkjær skole		Stormgades skole		Vestre skole		Østre skole		Tourup skole		Veldbæk skole		Ialt	
Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn
4	131	5	151	6	192	5	165					26	808
6	162	4	131	6	187	5	160	1	21			35	1005
6	157	6	156	6	153	5	128					42	831
5	128	5	123	6	164	4	93					28	705
4	123	4	111	6	149	3	79			1	16	28	691
4	106	3	86	5	142	5	130					25	649
2	60	2	48	2	51	2	57			1	26	14	371
3	78	2	50	2	43	2	42					14	311
1	22	1	18									3	68
2	54	2	61			1	29					9	261
2	46	4	114									10	262
2	44	3	81									8	197
1	27	3	72									8	178
1	23	1	24									4	80
												1	17
1	13	2	23			3	41					6	90
44	1174	47	1249	39	1081	35	924	1	21	2	42	261	6524

kolerne i skoleåret 1949-50.

Stormgades skole		Vestre skole		Østre skole		Tourup skole		Veldbæk skole		Ialt	
pr. klasse	alle klasser	pr. klasse	alle klasser	pr. klasse	alle klasser	pr. klasse	alle klasser	pr. klasse	alle klasser	pr. klasse	alle klasser
30,00	150,00	32,07	192,41	32,75	163,76					30,96	804,92
32,42	129,67	30,57	183,43	31,79	158,93	19,92	19,92			28,48	996,80
26,14	156,83	24,74	148,41	25,65	128,24					19,72	828,32
24,87	124,33	27,57	165,42	23,42	93,67					25,21	705,99
27,61	110,42	24,81	148,84	26,80	80,41			15,42	15,42	24,48	685,51
28,81	86,42	28,00	139,99	26,13	130,67					25,75	643,75
24,71	49,42	24,84	49,67	26,96	53,92			25,08	25,08	26,00	364,09
23,34	46,67	18,71	37,42	18,38	36,75					20,52	287,33
15,83	15,83									21,33	63,99
30,46	60,92			28,67	28,67					28,77	258,92
28,48	113,91									25,92	259,24
26,58	79,75									28,71	229,66
23,97	71,92									22,11	176,85
24,00	24,00									19,79	79,17
										16,50	16,50
10,50	21,00			12,80	38,41					14,57	87,07
25,18	1241,09	26,42	1065,59	25,34	913,43	19,92	19,92	20,25	40,50	23,67	6488,11

Optælling efter skoleafdelingerne:

	Elever ialt	Antal klasser	Elever pr. klasse
Grundskolen	4665,29	184	25,35
Eksamensfri mellemskole ...	715,41	31	23,08
Eksamens-mlsk. og realkl. ...	1003,84	39	25,74
Præliminærklasse	16,50	1	16,50
Hjælpeklasser	87,07	6	14,51
Tilsammen	6488,11	261	21,04

Lærerkæfter, deres antal, fordeling m. v.

Oversigt over embedernes antal og fordeling pr. 31. december 1950.

	B.	D.	G.	J.	R.	S.	V.	Ø.	Vb.	To.	Ialt
Skoleinspektører	1	1	1	1	1	1	1	1			8
Viceinspektører	1	2		1	2	2	2	2			12
Overlærere	2	10	2	6	10	13	4	1			48
Lærerinder	4	13	3	5	11	10	9	11	1		67
Lærere	4	10	1	4	12	17	11	12			71
Timelærerinder	1	2	1	1	1	1	1	1			9
Timelærere		4	1		3	2					10
Vikarer							2	1			3
Førstelærere									1		1
Vinterlærere									1		1
Forskolelærerinder										1	1
Børnehavelærerinder	1				1	1	1				4
Ialt	14	42	9	18	41	47	31	29	3	1	235

Jubilæer.

25 års ansættelse ved skolevæsenet:

Skoleinspektør Ingem. Jensen	1/4 1949
» Margr. Hald	30/5 1949
Overlærer Ane Christensen	1/8 1949
» C. M. Riis-Antonsen	1/4 1950
» Marie Th. Schou	1/6 1950
» S. P. Sørensen	1/7 1950
» Jørgen Wolff	17/8 1950
» Signe Jensen	11/11 1950
» Friis Legarth Skov	1/12 1950

40 års ansættelse ved skolevæsenet:

Overlærer A. K. Aare-Petersen	20/2 1950
» Agnes Nielsen	1/3 1950
Viceinspektør L. Th. Sørensen	1/4 1950
Overlærer Andrea Johansen	10/9 1950

Forandringer i lærerpersonalet.

AFGANG.

Lærere:

Forflyttelser: Sv. Fr. Haurholt: lærer i Brønderslev 1/4 49, Hans Carl Bjerremand Hansen: lærer i Gentofte 1/8 49, inspektør Thomas Christensen: ansat i København 1/8 49, Hans Herluf Madsen: ansat i København 1/1 50, Christen Rydahl Brøgger: timelærer i Glostrup 1/2 50, Christen Brodersen Søgård: lærer i Odder 1/8 50, Jens Børge Bøssing Pedersen: lærer i Århus 1/1 51.

Anden afgang: Skoleinspektør N. M. Gerald afsked med pension 1/10 50, overlærerne J. G. Ochsner, A. C. V. Lund, M. Vilsgaard afsked med pension henholdsvis 1/4 49, 1/8 49 og 1/8 50. Overlærer V. H. Hillerup Jørgensen: afsked — efter ministeriets henstilling — med delvis pension 1/9 50.

Lærerinder:

Forflytninger: Fast vikar Bodil Jørgensen: vikar i Gladsaxe 1/8 49, lærerinde Dagny Margr. Pedersen, f. Nørsgaard: lærerinde ved Junget skole pr. Roslev 1/11 49, timelærerinde Else Marie Hansen: ansat i Tibirke 1/8 50, fast vikar Mette L. Skov: ansat i Hvidovre 1/8 50, lærerinde Anna Gøtzsche: Odense 1/10 50.

Anden afgang: Overlærerne Th. H. Bülow, Marie Kr. Langvad, Agnes Karoline Nielsen og Anne Margr. Nielsen: afsked med pension henholdsvis 1/1 50, 1/8 50, 1/9 50 og 1/10 50. Lærerinde Ninna Knudsen: 1/6 49 rejst til Amerika for at indgå ægteskab, lærerinde Esther Marie Askov: 1/8 49 grundet på indgåelse af ægteskab, timelærerinde Iris Marie Pedersen: 1/9 49 afsked grundet på bortrejse og indgåelse af ægteskab, lærerinde Lis Mogensen: afsked efter ansøgning 1/8 50, lærerinde Ingrid Hannemose, f. Møller: afsked efter ansøgning 1/8 50 (ægteskab).

TILGANG.

Som *viceinspektør* i en nyoprettet stilling ved Boldesager skole ansattes pr. 1/8 1949: lærer E. A. Skaarup, Rørkjær skole.

I en nyoprettet stilling som *skolepsykolog* blev den 1/8 49 ansat hidtilværende lærer i Lyngby-Tårnbæk Erik Arctander Matthiessen.

Som *overlærere* ansattes pr. 1/8 49: lærerne Niels Laurits Nielsen, Just M. P. Villumsen og Hans Helge Jensen, endvidere lærerinde Anna Rasmussen. 1/1 1950: lærerinde Karen Elisabeth Pedersen.

Som *lærere* ansattes pr. 1/8 49: førstelærer Niels Sørensen Toft, Bække, andenlærer i Kølstrup Werner Petersen, timelærerne Verner Emil Tanghøj, Knud Valdemar Lauritzen, Alfred Jens Jørgensen, Viggo Birch, Gerhard Thorsen og Duval Berg Christensen.

1/5 1950: førstelærer i Selde pr. Roslev Knud Harald Theodor Petersen, timelærerne Jens Børge Bøssing Pedersen og Henry Mogensen.

Som *lærerinder* ansattes 1/8 49: lærerinde i Helsingø Ingrid Møller Hannemose, f. Rasmussen, lærerinde i Store Darum Kirsten Boesen, f. Jessen, timelærerinderne Lis Mogensen, Nanna E. Ovesen*), Ella Harritsø Jensen*) og vikarerne Ragna Petersen og Marie Thomsen.

1/5 50: lærerinde ved Fruering skole Mette K. Laursen, f. Heick, og timelærerinde Ellen Mikkelsen, f. Andersen.

Som *timelærere* ansattes 1. aug. 1949: vikarerne Ejvin Lau, Aage Gabriel Petersen, Chr. Rydahl Brøgger, Gunnar Slot, Johs. Moesgaard Pedersen og Martin Andersen.

1/4 1950: vikarerne Erik Damm Jensen, Hans Chr. Larsen og Kr. Baarup Johansen.

Som *timelærerinder* ansattes pr. 1/8 49: vikarerne Synnøve Lien Jørgensen, f. Olsson, Inga Lau, Else Marie Hansen og Gyda Rong Petersen, f. Andersen.

1/4 1950: Kirsten Lønne.

*) aspiranter.

Læreres kursus og studierejser.

(Se endvidere Esbjerg Årskursus for lærere).

Lærere: Erik Damm Jensen: statens tegnelærerkursus. J. Lambertsen: 2. sløjdkursus (Askov). Kaj Jensen: Nordisk lærerkursus i Sigtuna. M. Astrup: kursus i gymnastik og erhvervsvejledning. Ejvin Lau: kursus i roning. Erik Matthiessen: studierejse til Tyskland. Duval Berg Christensen: håndboldkursus (Idrætsskolen i Vejle). Gunnar Slot: gymnastikkursus (Jelling seminarium). Kr. Larsen: feriekursus i svensk. *Lærerinder:* Gerda Løkkegaard: feriekursus i gymnastik og fri idræt.

Årskursus på Statens lærerhøjskole.

Knud Regnar Selmer: matematik, fysik m. v. — Faglærereksamen i fysik.

Lærerpersonalets ugentlige timetal 1949—50.

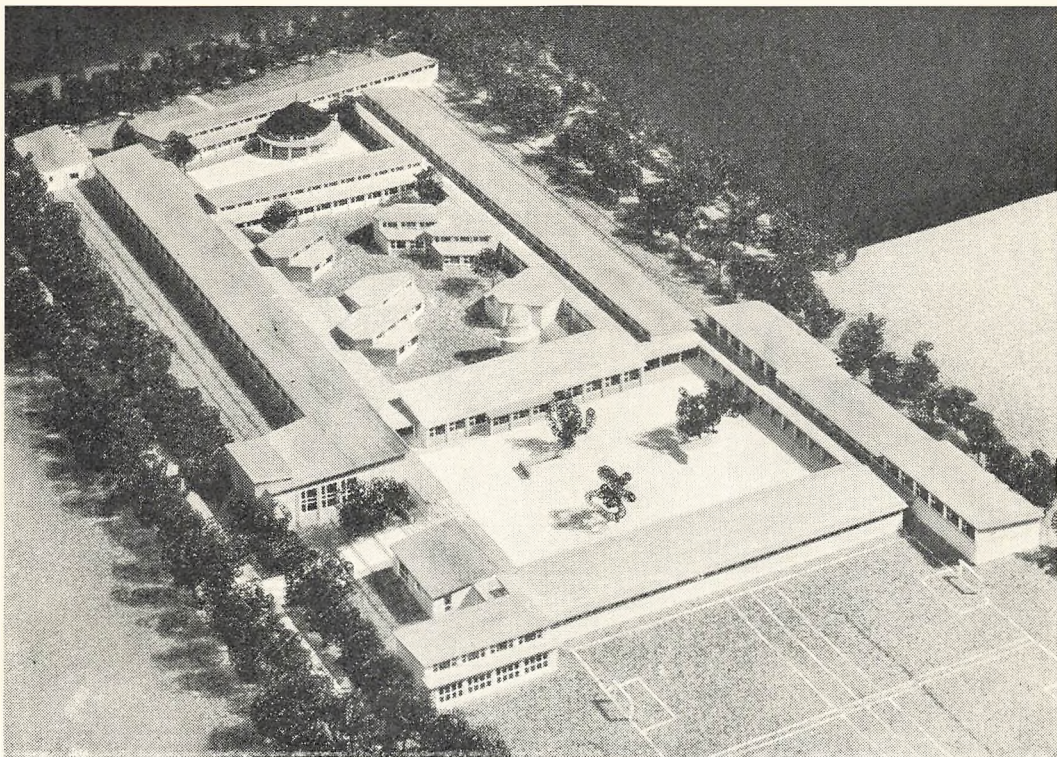
	Under- visning	Afkortning for andet skole- arbejde	Ialt
Boldesager skole	393	39	432
Danmarksgades skole	1.156	108	1.264
Gammelby skole	266	8	274
Jerne skole	591	70	661
Rørkjær skole	1.269	167	1.436
Stormgades skole	1.363	142	1.505
Vestre skole	1.003	101	1.104
Østre skole	913	39	952
Ialt	6.954	674	7.628

Forsømmelser.

Forsømmelser i skoleåret 1949—50.

Af efterfølgende skemaer fremgår, hvor stor en forsømmelsesprocent der har været henholdsvis blandt børn og lærerpersonale. Der er regnet med 230 skoledage. I enkelte tilfælde er forsømmelser blandt børnene indberettet til børneværnet. Skemaet udviser i øvrigt en svag stigning i det samlede tal (0,29 %), mens der i rubrikken uden lovlig grund er en nedgang på 0,05 %.

Blandt lærerne ligger procenten højest i januar kvartal, noget som sikkert vil gentage sig år for år, idet fraværelsen grundet på sygdom sædvanligvis er størst på denne tid af året.

Model af den projekterede Grådybskole.

Småbørnsskolen ved Grådybet blev indviet d. 9. jan. 1949.

Fra hobby-værkstedernes brogede fritidsliv.

Børnenes forsømmelser i skoleåret 1949—50.

	Forsømmelserne i % af de skolepligtige dage				Ikendte bøder for forsømmelser uden lovlig grund		Indkaldelser	Advarsler
	Sygdom	Anden lovlig grund	Uden lovlig grund	Ialt				
Boldesager skole	4,14	0,95	0,03	5,12				
Danmarksgades skole . . .	3,20	0,42	0,05	3,67	59	00	1	5
Gammelby skole	4,08	0,60	0,36	5,04	12	00	3	3
Jerne skole	3,43	0,60	0,05	4,08				1
Rørkjær skole	3,39	0,44	0,11	3,94	366	00	3	9
Stormgades skole	3,17	0,57	0,15	3,89	55	00	6	5
Vestre skole	3,66	0,49	0,06	4,21	12	00	2	
Østre skole	3,68	0,41	0,06	4,15	8	00	2	5
Tourup skole	5,06	0,54	0,00	5,60				
Veldbæk skole	3,84	0,64	0,09	4,57				
Alle skolerne	3,77	0,56	0,10	4,43	512	00	17	28

Lærerpersonalets fraværelse 1949—50.

Måned	Lærere			Lærerinder			Timer ialt	%
	Sygdom	Med til-ladelse	Ialt	Sygdom	Med til-ladelse	Ialt		
August	159	32	191	415	0	415	606	0,18
September	367	45	412	738	37	775	1187	0,36
Oktober	208	20	228	714	121	835	1063	0,32
November	459	22	481	935	12	947	1428	0,43
December	396	51	447	798	6	804	1251	0,38
Januar	385	101	486	1121	6	1127	1613	0,48
Februar	344	79	423	1373	0	1373	1796	0,54
Marts	289	79	368	1393	58	1451	1819	0,55
April	225	64	289	991	6	997	1286	0,39
Maj	159	77	236	1013	13	1026	1262	0,38
Juni	49	72	121	751	17	768	889	0,27
Ialt	3040	642	3782	10142	276	10518	14200	4,27

Endvidere læste vikarer 1187 timer for lærer Knud Selmer i anledning af årskursus på Statens Lærerhøjskole.

Lærerinde Marie Ravn havde vikar i 83 timer under en rejse til Schweiz og England, og lærerinde Anna Gøtzsche var fraværende i 123 timer for at deltage i et særligt kursus for hjælpeklasselærere.

Prøver og eksaminer.

Årsprøve.

Skriftlig årsprøve afholdtes i dagene 23., 24., 25. og 26. maj. Der prøvedes i følgende discipliner: Diktat og afskrift, genfortælling eller spørgestil, stil, referatstil og regning.

Mundtlig årsprøve afholdtes som *forældredage* i dagene den 22. og 23. juni. Klasserne havde særligt skema for forældredagene, 1.—3. klasse 2 timer, øvrige klasser 3 timer.

Skolerne arbejdede sammen to og to, således at lærerne gensidigt overværede timer ved den samarbejdende skole.

Optagelse i Esbjerg Statsskole.

Elever, der ønskede optagelse i statsskolens mellemskole eller gymnasium, underkastedes prøver foranstaltet af statsskolen. Der blev prøvet 26 elever til I.xM og 14 til 1. gymnasielklasse.

Optagelsesprøve til I. eksamensmellemskoleklasse 1950.

Til optagelsesprøven var anmeldt 365 elever, af hvilke 286 eller 78,36 % blev optaget.

136 elever optoges efter skriftlig prøve alene og 150 elever efter både skriftlig og mundtlig prøve. Af de optagne børn kom 20 fra 4. klasse, 9 fra 1. M. klasse, og resten kom fra 5. klasse (31,08 % af alle børn på dette klassetrin).

Eleverne fordeltes i 3 klasser med 87 elever på Danmarksgades skole, 1 klasse med 30 elever ved Jerne skole, 2 klasser med 53 elever ved Rørkjær skole, 2 klasser med 60 elever ved Stormgades skole, 1 klasse med 28 elever ved Vestre skole og 1 klasse med 30 elever ved Østre skole.

Præliminærkursus.

Der blev ikke afholdt præliminæreksamen i sommeren 1950 grundet på manglende tilslutning, men der er en II. klasse, som skal tage eksamen til sommer, og såfremt der melder sig det fornødne antal elever, vil der blive oprettet en ny klasse pr. 1. august.

Mellemskole- og realeksamen.

Danmarksgades skole.

Til mellemskoleeksamen indstilledes fra 3 klasser 61 elever, 22 drenge og 39 piger, som alle bestod. Gennemsnit 13,84.

Disse klasser oprettedes den 1. april 1946 og ændredes i årenes løb således:

Optaget den 1/4 46	75 elever
Tilgang fra andre af skolens klasser	1 »
» » » kommuner	3 »

I alt 79 elever

Afgang til andre kommuner ...	8 elever el.	10,1 %
» » » skoler i byen 1	» »	1,3 %
» » statsskolen	1 » »	1,3 %
» ved underv.pl. ophør ...	8 » »	10,1 %

Samlet afgang

18 elever el.	22,8 %	= 18	»
---------------	--------	------	---

Rest	77,2 %	= 61 elever
------------	--------	-------------

Til realeksamen indstilledes fra 1 klasse 23 elever, 12 drenge og 11 piger, som alle bestod. Gennemsnit 13,71.

Klassen oprettedes med 23 elever. Af de 43 elever, som tog mellem-skoleeksamen i 1949, tog 21 eller 48,8 % realeksamen i 1950.

Censuren ved mellemskole- og realeksamen i 1950 blev varetaget af 38 censorer, hvoraf 14 var beskikket af undervisningsministeriet, mens 24 var indbudt af skolen, heraf 19 fra Esbjerg.

Jerne skole.

Til mellemskoleeksamen indstilledes fra 1 klasse 16 elever, 11 drenge og 5 piger, som alle bestod. Gennemsnit 13,56.

Denne klasse oprettedes den 1. april 1946 og ændredes i årenes løb således:

Optaget den 1/4 46	22 elever
Tilgang fra andre kommuner	2 »
	<u>I alt 24 elever</u>
Afgang til andre kommuner ..	3 elever el. 12,50 %
» » » skoler i byen 1 » »	4,17 %
» » statsskolen	2 » » 8,33 %
» ved underv.pl. ophør ..	2 » » 8,33 %
Samlet afgang	8 elever el. 33,33 % = 8 »
Rest	<u>66,67 % = 16 elever</u>

Til realeksamen indstilledes fra 1 klasse 10 elever, 6 drenge og 4 piger, som alle bestod. Gennemsnit 13,82.

Klassen oprettedes med 10 elever. Af de 23 elever, som tog mellem-skoleeksamen i 1949, tog 10 eller 43,48 % realeksamen i 1950.

Censuren ved mellemskole- og realeksamen i 1950 blev varetaget af 17 censorer, hvoraf 5 var beskikket af undervisningsministeriet, mens 12 var indbudt af skolen, alle fra Esbjerg.

Rørkjær skole.

Til mellemskoleeksamen indstilledes fra 1 klasse 27 elever, 10 drenge og 17 piger, som alle bestod, 1 elev dog ved sygeeksamen. Gennemsnit 13,75.

Denne klasse oprettedes den 1. april 1946 og ændredes i årenes løb således:

Optaget den 1/4 46	27 elever
Tilgang fra andre komm. skoler i Esbjerg	1 »
» » » kommuner	4 »
	<u>I alt 32 elever</u>
Afgang til andre kommuner ...	5 elever el. 15,63 % = 5 elever
Rest	<u>84,37 % = 27 elever</u>

Til realeksamen indstilledes fra 1 klasse 22 elever, 12 drenge og 10 piger, som alle bestod. Gennemsnit 13,89.

Klassen oprettedes med 22 elever. Af de 25 elever, som tog mellem-skoleeksamen i 1949, tog 17 eller 68 % realeksamen i 1950, idet 5 elever kom fra Stormgades skole.

Censuren ved mellemskole- og realeksamen i 1950 blev varetaget af 27 censorer, hvoraf 12 var beskikket af undervisningsministeriet, mens 15 var indbudt af skolen, alle fra Esbjerg.

Stormgades skole.

Til mellemskoleeksamen indstilledes fra 3 klasser 70 elever, 32 drenge og 38 piger, som alle bestod. Gennemsnit 13,97.

Disse klasser oprettedes den 1. april 1946 og ændredes i årenes løb således:

Optaget den 1/4 46	81 elever
Afgang til andre kommuner ... 6 elever el.	7,41 %
» ved underv.pl. ophør ... 5 » »	6,17 %
Samlet afgang	11 elever el. 13,58 % = 11 »
Rest	86,42 % = 70 elever

Til realeksamen indstilledes fra 1 klasse 24 elever, 11 drenge og 13 piger, som alle bestod. Gennemsnit 13,70.

Klassen oprettedes med 24 elever. Af de 51 elever, som tog mellemskoleeksamen i 1949, tog 24 eller 47,06 % realeksamen i 1950.

Censuren ved mellemskole- og realeksamen i 1950 blev varetaget af 27 censorer, hvoraf 5 var beskikket af undervisningsministeriet, mens 22 var indbudt af skolen, heraf 20 fra Esbjerg.

Understøttelser.

Elevunderstøttelser 1949.

Kommunens tilskud, 22.000,00 kr., blev fordelt i portioner på 200,00 til 300,00 kr. Følgende antal elever på de forskellige klassetrin modtog tilskud: 7 i præel.kl., 21 i realkl., 65 i IV.xM. og 11 i 3. M.

Ribe amts skolefond understøttede 104 elever med 55,00 kr. til hver, i alt 5.720,00 kr.

Tilskud til læreres deltagelse i kursus.

22 lærere og lærerinder modtog tilskud fra kommunen til delvis dækning af udgifter ved deltagelse i feriekursus m. v. Der udbetaltes i alt 3.609,25 kr.

Udvekslingsrejser sommeren 1950.

Fra Eskilstuna.

(Ved kommunelærer J. Holmberg).

I de senere år er man kommet til den overbevisning, at samhørigheden og forståelsen de nordiske lande imellem ikke kan leve af den vita-

minfattige kost, som konferencer og kongresser er. Der må noget praktisk samarbejde til, og for lettere at få begyndt har man opfundet begrebet »venskabsbyer«, så at man har noget ganske konkret at sigte på i broderlandet.

Esbjerg skolevæsen påbegyndte forrige år en udveksling af lærerkræfter med vor norske venskabsby Stavanger, idet frk. Kristiane Sørensen var deroppe i 14 dage og havde den norske lærerinde frk. Godal med sig tilbage. I år skulle der udveksles med vor svenske venskabsby, og det faldt i min lod at repræsentere Esbjerg i knivenes by Eskilstuna.

Så snart jeg havde fået meddelelse om, at jeg var udset til arbejdet, begyndte jeg at spekulere på, hvad en udvekslingslærer egentlig tager sig til, hvor meget der kan indstudies hjemmefra, og hvor meget der må improviseres. Som Danmarks repræsentant i udlandet måtte jeg naturligvis give et billede af vort land, og det kunne vel lettest ske med en film, som turistforeningen velvilligst udlånte. For at have en variation af temaet klart, hvis der skulle blive tale om mange gentagelser, forsynede jeg mig også med en serie farvelysbilleder, ligesom vor litteratur fik en lille gennemgang for at kunne stå til rådighed med egnet oplæsningsstof. Esbjergbogen, skolevæsenets årsberetning og et par undervisningsplaner kom øverst i kufferten, og den 16. september tiltrådte jeg rejsen, samtidig med at min kollega fru I. Friberg Carlsson forlod Eskilstuna. Hvordan mon børnene og kollegerne var? Hvordan ville man blive modtaget? Ville en danskers måske lidt formløse optræden gøre sig i det land, der for os står som korrekthedens land fremfor noget? Den slags tanker var der lejlighed til at fostre mange af under rejsens 22 timer, men de forblev jo altså ubesvarede indtil ankomsten.

Jeg blev modtaget af folkskoleinspektør (skoledir.) G. Fahlander, som inviterede mig med hjem til en bid brød. På vejen vekslede vi bemærkninger om vejret, rejsen og lignende indledende øvelser, men så snart vi var kommet inden for døren, foreslog min vært, at vi skulle »lægga bort titlarna«, og dermed var vi dus og på fornavn. Det brød isen, og vi fandt omgående den hyggelige og kammeratlige tone, som kendes fra danske arbejdspladser. Jeg omtaler denne lille enkelthed så udførligt, fordi den blev symptomatisk for mit ophold i Eskilstuna. På de 4 skoler, som ønskede min nærværelse, bestod indledningen af, at jeg præsenteredes på lærerværelset, og at vi gensidigt lagde titlerne på hyl- den. Det var praktisk, da jeg umuligt på nogle minutter kunne lære 20—30 navne, og det var et udtryk for, at man var accepteret som lige- stillet.

Omgangsformerne er mere stive i Sverige end hos os, og det er praktisk taget umuligt at samtale med fremmede, som man ikke kender navn eller titel på. Man kan i en snæver vending klare sig med omskrivning, som jeg oplevede et pudsigt eksempel på. Jeg havde spist lunch på en lille restaurant og var netop blevet færdig, da personalet skiftede. Den nye servitricer var ikke klar over, om jeg var færdig, eller om jeg ikke havde fået bestilt noget endnu. Efter at have passeret mit bord et par gange dristede hun sig til at spørge: »Har här ätits?« (Har her spists?).

Men til selve arbejdet. Ja, jeg kom ikke til at mangle arbejde i de 14 dage, opholdet strakte sig over. Min arbejdsmark var de klasser, der svarer til vor eksamensfrie mellemkole, og de lærere, der havde de pågældende klasser, ønskede så at sige alle at få besøg, og ønskerne blev efterkommet, også med hensyn til stof. I en klasse ønskede man at høre

om Esbjerg, i andre om Danmark eller danske skoler og igen andre steder gennemgang af danske læsestykker. Til alt held behersker jeg svensk så nogenlunde, og det var en vældig fordel, at jeg på de svært tilgængelige steder kunne slå over, for vel er dansk og svensk brodersprog, og vel kan voksne så nogenlunde klare en skriftlig tekst på det andet sprog, men vanskelighederne er større, når det drejer sig om talesprog, og børns ordforråd er væsentligt mindre end voksnes. Foruden en times besøg i klassen fik alle børn filmen at se. Det var en Danmarksfilm i farver optaget af Hakon Mielche, men det var en skuffelse både for mig og børnene, at Esbjerg kun var repræsenteret med et kort glimt fra Englands kajen, og Fanø var forbigået i tavshed. Den kopi af filmen, som var stillet til rådighed for mig, var beregnet på forevisning i England og havde derfor engelsk tekst, som jeg måtte oversætte og for størstedelen yderligere forklare, så filmsforevisningerne var ikke de mindst trættende for mundtøjet. At børnene satte pris på at høre om Danmark, fik jeg mange beviser for, og jeg hørte om flere klasser, der planlagde skolerejser til Danmark. Gennemgående var børnene meget lydhøre og stilfærdige, men om det var benovelse over den fremmede »magister« eller tillært velopdragenhed, er det vanskeligt at afgøre på grundlag af en enkelt times besøg i en klasse, men det synes, som om man i Sverige stiller større krav til børnene i den retning end hos os. Alligevel var lærerpersonalet ikke tilfreds, for ofte hørte jeg på lærerværelset beklagelser over, at børnene var forfærdelig støjende, men er det ikke en replik, der har hængt i luften siden den første skoles tid?

I samtaler med kolleger udbyttede vi tanker om vore to landes skoleformer, og i det store og hele fandt man, at vi i vort land praktiserede »enhedsskoletanken«, når jeg skitserede, hvordan vi i vore skoler havde alle klasser lige fra børnehaven til realklasse. I Sverige har man i foråret i princippet vedtaget en ny skolelov, som i løbet af det næste 10-år skal udformes i praksis, og da retningslinien nu er lagt, diskuteredes denne lov ikke meget, men enkelte kolleger så med nogen skepsis på den nye lov, der bryder afgørende med en mangeårig tradition. Loven ser på papiret meget tiltalende ud og har blandt andet den store fordel, at adskillige enkeltheder først udformes efter indgående undersøgelser og forsøg.

Der er et par væsentlige forskelle mellem svensk og dansk skole i den nuværende udformning. For det første har man i Sverige klasselærersystemet, hvorefter en lærer har hovedparten af timerne i sin klasse med eget klasseværelse. På grund af tidernes ugunst har man i enkelte tilfælde måttet lade klasser vandre, men det hører til undtagelserne. For det andet er de forskellige skoleformer anbragt i adskilte bygninger, og man har indtrykket af, at denne adskillelse går ret dybt. Der er væsentlig forskel på uddannelsen af forskole-, folkeskole- og mellem-skolelærere.

Interessen for Danmark er stor både blandt elever og lærere. Der er en virkelig »skandinavisk« indstilling, og svenskerne beundrer os danske i mange forhold, især på de punkter, hvor vor opfattelse er udtryk for en større frigjorthed, og som turistland synes Danmark at rangere højt i svenskernes bevidsthed.

Det er naturligvis yderst lidt, man kan lære svenske skoleelever om vort land i løbet af et par timer, men jeg tror heller ikke, at en udvekslingslærers arbejde skal vurderes efter, hvor megen viden han får bragt sine naboer, han skal snarere betragtes som en reklame for sit

land og skal give eleverne impulser, som kan få betydning både for deres skolearbejde og for deres syn på nabolandene. Særlig det sidste betragter jeg som vigtigt, og hvis man tilslutter sig den betragtning, vil udveksling såvel af lærere som af elever tage fart i de kommende år.

Eskilstuna—Esbjerg.

(Ved kommunekærer G. Carlsen).

Eskilstunaholdet, 6 piger og 4 drenge, under ledelse af småskolelæreren frk. Bäckström ankom til Esbjerg om aftenen den 22. juni og blev i banegårdsrestauranten ved en kop te budt velkommen af skoledirektøren, hvorefter indkvartering hos de udtagne 10 Esbjerg-elever fandt sted. Der havde i de fleste tilfælde været brevveksling forud mellem gæst og vært, og det viste sig i de følgende dage, at sprogvankelighederne, skønt i begyndelsen betydelige, nogenlunde overvandt.

Under Eskilstuna-elevernes ophold i Esbjerg arrangeredes forskellige ture. Fanø besøgte i stormfuldt bygevejr, så Vesterhavet viste tænder og imponerede ved sin væld og salthed de ferskvandsvante svenskere. Til en Ribetur med besøg i domkirken, Sct. Katarina kirken og ved Kammerlusen var vejret strålende og humøret højt. Endvidere foretoges en byrundtur med besøg på fiskerihavnen, stadion og i gravlund.

Den 29. afrejste Eskilstuna- og Esbjerg-holdet sammen til København, hvor vi i tiden fra kl. 16,00—21,00 nåede at give vore svenske gæster et ret fyldigt indtryk af hovedstaden. Først en busrundtur gennem den indre by, Langelinie, langs søerne til Zoo, hvorfra bussen efter et ophold på 45 min. kørte os til Vesterbrogade. Efter middag i folkekøkkenet i Axelborg gik vi i Tivoli til kl. 21,00. 21,15 kørte toget til Frihavnen, hvorfra Malmøfærgen bragte os til Malmø, hvor vi indlogeredes på hotel.

Vi var nu svenskernes gæster og nød det. Malmø—Stockholm-ekspressen førte os næste dag med lyntogsfart til Norrkøping, hvorfra rejsen fortsattes med lokaltog til Eskilstuna. Opholdet der blev uforglemmeligt for elever og leder. På fællesudflugter rystedes vi sammen med et norsk og et finsk udvekslingshold fra henholdsvis Stavanger og Jyväskylä. Dagen efter ankomsten var vi i Sundbyholm, byen Eskilstunas badested ved Mälaren, badede og trakteredes i »det gamle slot« med rigtig svensk »smörgås« alle mand. Men heldagsturen til Stockholm var vel nok oplevelsernes højdepunkt. Først en 3 timers buskørsel i det smukke mellem-svenske landskab, hvor skoven omslutter de dyrkede arealer på en for en dansker uvant måde, og så i Stockholm: Stadshuset, Kungl. Slott, bådture under højtsvungne, yndefulde kæmpebroer, Skansen og Gröna Lund. Trætte, men mætte af nye indtryk, var vi tilbage i Eskilstuna ved 24-tiden.

Dagen før afrejsen samledes holdene igen til rundtur i Eskilstuna, fabriksbyen uden røg, hvor fabrikkerne ligger som boligkarréer i gaderne, så man knap ænder dem; en å slynger sig gennem byen og danner smukke brede vandarealer, hvori bygninger og parkernes træer spejler sig. Vi så bl. a. smedemuseet i byens ældste huse og sluttede af med en kop chokolade i restauranten i den smukke »Folkets Park«. Her tolkede lederne af udvekslingsholdene elevernes og egen tak for stor-slået gæstfrihed, og den muntre interskandinaviske sammenkomst sluttede med afsyngelse af Norges, Danmarks, Finlands og Sveriges nationalsange.

En af de mellemliggende »fridage« var rejselederne byens gæster ved

en lunch på Kviksunds hotel. Stadsfullmäti­gares ordförande herr Hellström präsi­derede og bad os tage venskabshilsen med hjem til vore respektive lande og byer.

Hjemrejsen fandt sted ad samme rute som udrejsen, og trætte og belæssede, ikke mindst med gode minder om en pragtfuld tur ankom vi til Esbjerg om aftenen den 8. juli.

Denne beretning har kun beskæftiget sig med det officielle program, der i Sverige var tilrettelagt af en komité med sekretær i stadskancelliet frk. Doris Bergkvist som utrættelig planlægger og omsorgsfuld værtinde, — men det er i virkeligheden ikke dette, der er det vigtigste. Det er derimod den nære kontakt, som opnås ved, at man er gæst i hinandens hjem og derigennem gensidig får et virkeligt kendskab til, hvordan dagliglivet former sig i hjemmene i et af vore nordiske broderlande.

Stavanger—Esbjerg.

(Ved kommunelærer Viggo Schøtt).

Elevudvekslingen lededes af lektor Thompson med frue, Stavanger, og lærer Viggo Schøtt. Den gennemførtes fra 21. juni til 4. juli efter samme retningslinier som de to foregående år. Fra hver by deltog 5 piger og 5 drenge i alderen 13—16 år. Vore elever var fra Boldesager, Gammelby, Jerne og Stormgades skoler samt Statsskolen og var udtaget ved lodtrækning. 2 havde søgt og fået bevilget alt gratis; 8 indbetalte 60 kr. hver, mens resten af udgifterne afholdtes af kommunen.

Esbjergeleverne var først i Stavanger. Rejsen foregik via Hirtshals—Kristianssand. Undervejs besøgte rådhusårnet i Århus og fyret i Hirtshals. Overnatningen fandt sted på vandrehjemmet i Hirtshals. Stavanger nåedes den 22. juni sent om aftenen, og vore elever blev da straks fordelt til kvarterværterne, d.v.s. de elever, som senere skulle med til Esbjerg.

Sammen med 10 børn fra Eskilstuna, der var deltagere i den svensk-norske elevudveksling, var vi inviteret til en række fælles arrangementer.

Første dag spenderede »Aftenbladet« en rundtur på 60 km i byen og omegnen. Der besøgte en stor hermetikfabrik og et par høje udsigtspunkter. Ved en middag på hotel Alstor bød hr. skoleinspektør Bakke og hr. skolestyreformand Grønn eleverne velkommen til Stavanger. Om eftermiddagen fortsattes til Sola lufthavn, stranden og hummerparken i Tananger. På restauranten her gav »Aftenbladet« is, sodavand og kager til hele flokken. Der er grund til med taknemmelighed at fremhæve bladets store interesse for elevudvekslingen, da dens 40 deltagere med ledere ved afrejsen hver fik foræret et fotografi af deltagerne, taget på bladets rundtur.

Lørdag formiddag samledes deltagerne og fik forevist byens domkirke under turistkontorets vejledning. Ellers var week-enden helliget det private initiativ, som anvendtes til udflugter og deltagelse i Sct. Hansfester sammen med værterne.

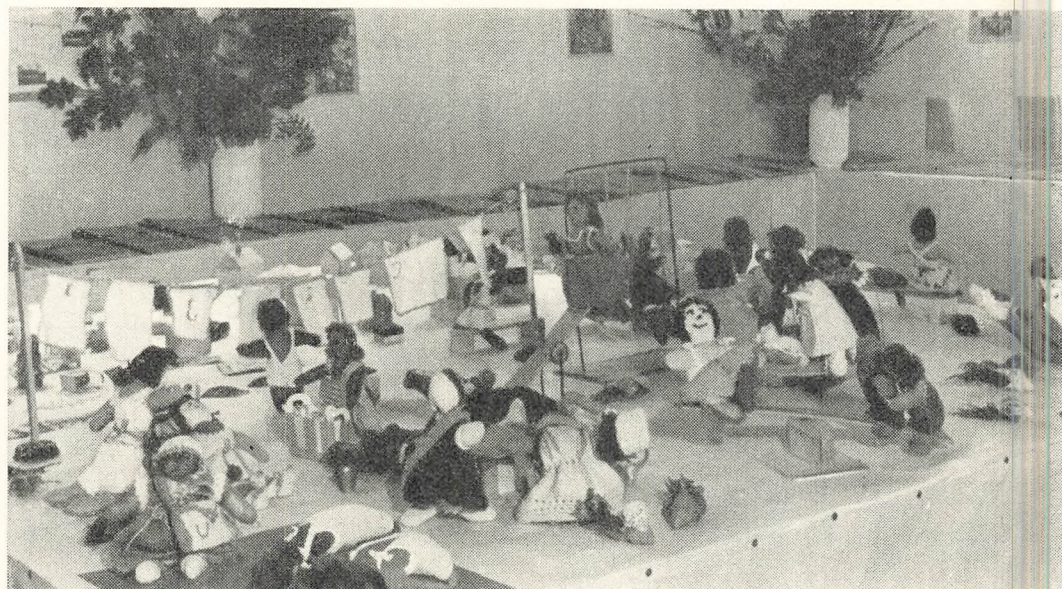
Mandag morgen sejledes på Lysefjord i 4 timer til et elektricitetsværk, hvor eleverne kunne studere de kolossale kræfter, der er i et vandfald på 800 meter. Der fortsattes med en 2 timers bjergbestigning op til den moderne Prekestolhytte. Her blev der, efter at enkelte havde dristet sig til en svømmetur i fjeldsøens kolde brævand, serveret en stor, velfortjent middag.

Skolevæsenets elektriske keramiske oven.

Udsnit af en udstilling af bornenes keramiske arbejder.

Småbornene strikkede dukketøj, og så fandt man ud af, at det var morsomt også at lave kludedukker og lade dukkerne befolke legepladsen.

Om aftenen legedes på sæteren og holdtes konkurrencer mellem de 3 nationer. Senere var der hyggetime i pejsestuen, vekslende mellem sange og sketches.

Efter overnatningen på turisthytten og morgenmad sammesteds påbegyndtes nedstigningen ad en anden sti, hvorved sejlturen blev kortere, og de sidste indkøb kunne besørges i Stavanger før lukketid.

På rejsen fra Stavanger til Esbjerg fulgtes norske og danske elever ad, og de sidste længtes meget efter at komme til at gøre gengæld for alt, hvad vi havde nydt i Norge.

Esbjergbørnene skulle selv præsentere deres bys seværdigheder for de norske gæster; men der blev den første dag aflagt et samlet besøg på »Vestkysten« og i vandtårnet. Om aftenen var vi alle gæster hos hr. og fru Osvald Jensen på deres gård i Gammelby. Her gik legen lystigt i haven, og nordmændene måtte naturligvis rundt i bygninger og på marker og studere, hvordan et moderne dansk landbrug drives.

Næste dag, lørdag, var der fælles rundtur på Fanø. Børnene besøgte feriehjemmet i Sønderho og promenerede på diget og i de små gader. Efter frokost i den gamle kro kørtes langs havet til Rindby strand, hvor de badede og boltrede sig i klitterne.

Resten af week-enden var ligesom i Stavanger stillet til værtsfolkens disposition.

Mandag morgen startede vi med udflugt til Ribe, hvor vi så domkirken og tårnet samt slotsbanken. Der blev foretaget en byvandring og spist til middag i hotel »Munken«s have, hvorpå der fortsattes med motorbåd til Kammerslusen og en soppetur i Vadehavet.

Efter et kort ophold på Plantagepavillonen kørtes til Guldager, hvor børnene så kirken og skolen. Den sidste kappestrid udspandt sig på legepladsen, og mens mørket sænkede sig, holdtes en lille afskedshøjtid omkring flaget. Dernæst spistes jordbær, og til slut dansede de norske og danske børn livligt med hinanden på cafe Guldager.

Tirsdag middag tog vi afsked med vore norske venner på Esbjerg banegård. Deres besøg var lovlige kort; men vi forstod godt, at de gerne ville bruge et par dage til at se København.

Elevudvekslingen var begunstiget af godt vejr. Den var en stor succes for alle parter og viste til fulde sin naturlige berettigelse: Der blev knyttet varme venskabsbånd mellem Stavanger og Esbjerg.

Stavanger — efteråret 1949.

(Ved kommunelærerinde frk. Kristiane Sørensen).

Mandag d. 20. september 1949 fik jeg at vide, at jeg var udvalgt til at rejse til Stavanger som udvekslingslærerinde. Jeg skulle være der i ca. 14 dage, og senere skulle så frøken Godal fra Stavanger her ned og undervise i skoler i Esbjerg.

Mandag aften d. 27. september kom jeg til Stavanger og blev på banegården modtaget af skoleinspektør Bakke og frk. Godal, og takket være de to, blev de dage, jeg opholdt mig der, en strålende oplevelse for mig. Alt var tilrettelagt i forvejen. Jeg havde intet at foretage mig udover at undervise 3 a 4 timer om dagen og så ellers gå fra fest til fest, mest private sammenkomster, men også enkelte mere officielle.

Jeg var således lærerindeforeningens gæst ved en fest på Sola, et badehotel uden for Stavanger, og jeg var til en sammenkomst i Pædagogisk forening, hvor jeg selv måtte i ilden og fortælle om skoleforhold

i Danmark. — Byrådet, repræsenteret af finansrådsmanden, inviterede til middag på Storhaugsrestauranten sammen med skoleinspektør Bakke og frue, og endelig var jeg med til åbningen af Kiellandsmuseet på Ledå, der skal tjene som bolig for Kong Håkon, når han gæster Stavanger. — Den første søndag var der arrangeret en weekendtur til Prekestolen. En strålende tur skønt det om søndagen blev tåge, så jeg kunne sige med Kumbel: »De sagde, at udsigten ville tage vejret fra mig, men det blev vejret, der tog udsigten fra mig.«

Den sidste weekend tilbragte jeg sammen med skoleinspektørens hustru og forstanderparret Tucil på Bakkebø.

Bakkebø er en åndssvageanstalt, der ligger et par kilometer fra Egersund. Det er bygget på initiativ af Røde kors, og en stor del af pengene dertil er skænket fra Amerika.

Med hensyn til mit arbejde i skolen, var jeg meget spændt på, om børnene kunne forstå mig. Det viste sig at gå fint, når jeg ikke kom i de allermindste klasser. Jeg havde forberedt mig på at fortælle børnene, dels om Esbjerg, dels om H. C. Andersen. Det viste sig snart, at de sidste faldt mest i børnenes smag, og da jeg kun var en time i hver klasse, så gik det snart løs med at fortælle om vor store digter og læse et af hans eventyr, ofte for flere klasser ad gangen. Jeg var på fem forskellige skoler. På hver skole var der den første dag festligt kaffebord, og jeg blev budt velkommen af overlæreren. På Storhauk skole spillede et guttemusikkorps for mig. Hver skole har sit korps, og hvert korps har sin særlige uniform. Jeg vil håbe, vi får lejlighed til at høre og se et sådant korps i Esbjerg engang.

Børnene ligner ellers danske skolebørn. De forekommer een lidt mindre støjende, men jeg tror, det skyldes, at de har bedre plads. Ganske vist klagede man også deroppe over pladsmangel, men når jeg fortæller, at i det skoleår, jeg var deroppe, var der ingen lærere der skulle undervise efter kl. 14, og at de kun har halve klasser i håndarbejde og skolekøkken, så viser det vist klart, at det ikke er tilnærmelsesvis så galt som her.

Børnene var som sagt flinke og lydhøre i timerne; hvor stort udbytte de så ellers havde af min undervisning, vil jeg lade andre dømmе om, men een ting er i hvert fald sikkert, at det på mig virkede umådelig forfriskende at se andre skoleforhold og komme i kontakt med kolleger fra et andet land. Det gav friske impulser og fornyet lyst til at tage fat igen.

I Stavanger har man da også indset betydningen af et ophold i udlandet, og Stavanger byråd uddeler hvert år stipendier til 7—8 lærere og lærerinder at benytte til studierejser i udlandet. Stipendierne kan være på indtil 1200 kr., og der gives desuden fri vikar i 2 a 3 måneder.

Dette var i korthed lidt fra min tur til Stavanger, en tur, der i mine tanker skulle forvandle Stavanger fra en rød prik på norgeskortet til en smuk og frisk by, hvor jeg fik mange gode venner, og hvorfra jeg har mange gode minder.

Fritidsbeskæftigelse.

Skolevæsenets fritidshjem 1949—50.

(Ved viceinspektør Karl Bruun).

Af nedenstående skema vil det fremgå, hvor mange børn der pr. dag besøgte fritidshjemmet:

24/10—28/10: 614	16/1—19/1: 380
31/10— 4/11: 624	23/1—27/1: 350
8/11—11/11: 652	30/1— 3/2: 243
14/11—18/11: 599	6/2—10/2: 310
21/11—25/11: 550	13/2—17/2: 365
28/11— 2/12: 537	21/2—24/2: 255
5/12— 9/12: 496	27/2— 3/3: 222
12/12—16/12: 496	6/3—10/3: 189
19/12—20/12: 433	13/3—17/3: 224
6/1 : 76	20/3—24/3: 193
9/1 —13/1 : 373	27/3—31/3: 162

Der benyttedes lokaler på følgende skoler: Stormgades skole, Vestre skole (med Anneksskolen), Østre skole, Rørkjær skole, Jerne skole og Gammelby skole. På Stormgades skole indrettedes et værksted i et kælderrum, udstyret med bogbinderredskaber, værktøj til benarbejder m. v. Af andre værksteder har sløjdløkalerne på Stormgades skole og Jerne skole stået til fritidshjemmets rådighed. De øvrige lokaler, som benyttedes, var almindelige klasseværelser.

For første gang i en længere årrække åbnedes der lokaler (på Vestre og Østre skoler) kun for piger, som beskæftigedes ved håndarbejde.

Tre skakhold havde hver to ugentlige timer på Anneksskolen.

De mindre børn, som søgte fritidshjemmet beskæftigedes ved papirklip, tegning, løvsavning o. l. De større børn søgte til værkstederne (drengene) eller håndgerningslokalerne (pigerne). Skakholdene bestod af både drenge og piger.

Svømmeundervisning i sommerferien 1950.

(Ved kommunelærer Erik Vind).

De første to og de sidste to uger af sommerferien bliver børnene — fra og med 4. kl. — indbudt til at deltage i frivillig svømmeundervisning.

Interessen for disse kursus er stor, og børnene tilmelder sig i stadigt stigende antal. Mødeprocenten er meget afhængig af vejret. I de første to uger var vejret gennemgående dårligt, medens det var fint i de sidste to uger.

Desværre er forholdene på Søbadeanstalten dårlige. Der er for ringe vandstand, og vandet er meget uklart, så dykkeprøven bliver meget vanskelig. Vi havde mange dygtige svømmere, der let klarede svømning og bjergning, men »dumpede« på dykning.

Nedenstående oversigt viser, hvor mange børn, der fik lært at svømme, og hvor mange prøver, der blev taget.

	1. kursus 27/6-9/7	2. kursus 31/7-12/8	i alt
Indmeldte	1016	643	1659
Mødte	668	404	1072
Svømmere	377	366	743
Svømmeprøven	93	91	184
Frisvømmerprøven	48	58	106
Livredderprøven	19	18	37

Fordelingen af indmeldte børn efter klassetrin.

	1. kursus	2. kursus	i alt
4. kl.	312	193	505
5. kl.	307	182	489
I. xm	232	159	391
II. xm	91	61	152
III. xm	49	42	91
IV. xm	25	6	31
Real	0	0	
	1016	643	1659

Følgende lærere medvirkede: Gerda Løkkegård, J. Andersen, Carl Dirks, M. Kruse Hansen, Sv. G. Hansen, Alf. Jørgensen, Evin Lau, K. Bang Mikkelsen, Ahlmann Nielsen og Erik Vind.

Esbjerg skoleroning 1950.

(Ved kommunelærer Gerhard Thorsen).

Ud fra tilslutningen og det arbejde, der i 3 år nu er ydet, er det berettiget at betragte Esbjerg skoleronings 3. sæson, 1950, som den sæson, der har bragt skoleroningen ud over forsøgsstadiet og har vist berettigelsen af skoleronings eksistens. Oprindeligt blev skoleroningen oprettet som en overbygning på skolevæsenets svømmeundervisning, men efter 3 års forløb er denne overbygning vokset til et selvstændigt arbejde til gavn for vore elever.

I en havneby som Esbjerg er det ikke nok, at vi lærer vore elever at svømme, vi må også lære dem at omgås både. Dette kan man dagligt få bekræftet, når man betragter den uhyre letsindighed, børn udviser med både i havneområdet.

På grund af bådematerialet er vi nødt til at sætte antallet af deltagere i skoleroningen til 24 hold a 4 elever = 96 elever — et antal, vi ikke kan øge under de nuværende forhold. Dette vil sige, at vi er nødt til at oprette en venteliste, så det for fremtiden antagelig vil være vanskeligt at imødekomme den tilstrømning, der er til skoleroningen. For fremtiden vil vi ikke anerkende den store frisvømmerprøve som adgangsberettigende til skoleroningen, men forlange livredderprøven.

Men da der gennem de 3 år, skoleroningen har eksisteret, har været mange forespørgsler om driften af skoleroningen, fordi man gerne an-

dre steder vil oprette noget lignende, er det på sin plads at redegøre for det her. Først skal det betones, at skoleroningen er et af skolevæsenets fritidsarrangementer for dets elever, og dens eneste forbindelse med Esbjerg roklub består i, at roklubben udlåner 4 både mod en årlig leje af 1000 kr. indbefattet reparationer; deraf følger et opsyn fra roklubbens side med bådematerialet. Selve arbejdet ledes af 4 lærere: E. Damm Jensen, A. Jørgensen, E. Lau og Gerh. Thorsen, der alle er uddannede roinstruktører fra D. F. f. R. Undervisningen er tilrettelagt på følgende måde:

De første 6 timer gives der instruktion i roteknik, kommando, materialernes behandling, livredning o. lign. Alt dette foregår indenfor havnemolerne, og først efter 6. time vover man sig ud på åbent vand, dog med alle sikkerhedsforanstaltninger taget i betragtning, — hver mand har sit redningsbælte ved siden, og åren kan bære ham lige så godt som redningsbæltet. Desuden er båden forsynet med luftfyldte rum for og agter, der i givet fald kan bære besætningen, selvom båden er fyldt med vand. Uden for molerne foregår så elevernes tilvænning til søgang — strøm — tidevand o. s. v. Når eleverne kan ro, bliver de optaget i de rigtige skolerøeres lag ved at foretage deres første tur til Nordby. Nu kan han indstilles til kanindåb, der foretages en søndag sidst i juni måned sammen med roklubbens kaniner. Denne dag er en af skoleroningens store dage. Dåben bliver foretaget under iagttagelse af alt ceremoniel såsom kong Neptun med følge og udstedelse af dåbsattester. Lidt efter lidt bliver turene længere, for til sidst at sætte elevernes kræfter på en virkelig prøve i form af en 6 timers dagtur i sommerferien evt. en Sønderhotur. Efter sommerferien begynder man så småt at træne til efterårets store kaproning — ikke at forstå, at vi uddanner vore elever til kaproere eller sætter dem i en rigtig kaproningstræning, da dette ville være uforsvarligt, når man tager vore elevers alder og udvikling i betragtning. Men langsomt trænes eleverne og får repeteret deres teknik, så farten sættes op. Kaproningen er en anden af skoleroningens store dage. Her kappes de forskellige skoler om de udsatte præmier. Kaproningen ligger sammen med den årlige sydjyske kaproning, hvor de indgår som specielle lukkede skoleløb. Dog ville det være naturligt, om kaproningen indgik som et led i skolernes idrætsdag. I år er der for første gang udsat 2 vandrepokaler — en for drenge og en for piger, de skal vindes 3 gange for at blive ejendom. Danmarksgadepigerne og Rørkjærdrengene tog hver sin i år. Desuden vandt disse 2 skoler hver en faneplade, og hver elev på vinderholdene vandt en broncemedalje. Tiden efter kaproningen benyttes især til naturstudier og havbundsundersøgelser, — dog er dette noget, der spiller en stor rolle i vort arbejde, når vore elever har lært at ro. Desuden foretages farvandsopmålinger — der læres noget om navigation, sømandskundskab og søens færdselsregler o. s. v. Derfor er det med nogen ret, at vi betragter skoleroningen som en art lejrskole, — ikke blot en fritidsforøjelse, men en fritidsskole ude i naturen.

I forsæsonen 1950 deltog 120 elever. I eftersæsonen deltog 96 elever. Dette forhold skyldes, at vi havde det naturlige frafald ved elevers afgang fra skolen efter eksamen. Det faldt sammen med en lærers bortrejse, og vi optog ikke flere nye elever, end at elevtallet kunne holdes på 96 elever. Der er i år roet 606 ture med en samlet længde af ca. 4000 km. Af særlige arrangementer har vi haft et hold på rolejr ved Limfjorden og et hold på en 5 dages tur på Gudenåen.

Skoleorkester 1949—50.

Stormgades skole.

(Ved kommunelærerne V. Birch og Chr. Bystrup).

Den første begyndelse til et orkester blev gjort i efteråret 1948. Der var da kun 7 medlemmer, nemlig de elever, der på dette tidspunkt spillede et strygeinstrument. Samtidig påbegyndtes uddannelsen af elever på selve skolen af undertegnede — ca. 30 i alt.

Orkestret er siden vokset, så det ved skoleårets slutning 1950 bestod af 25 medlemmer fordelt på: 10 I violin, 8 II violin, 3 bratsch, 1 cello, 1 kontrabas og 2 pianister.

Orkestret har haft flere opgaver at løse i årets løb, bl. a. har vi spillet ved forældremøde i Statsskolens aula, »Vestkysten«s julekoncert, skolens afslutning i Zions kirke, skolesangstævnet samt medvirket ved koncert i forbindelse med besøgende Flensborgbørn.

Orkestret har efterhånden oparbejdet et nogenlunde stort repertoire, af hvilket kan nævnes: Udtog af »Cavallaria Rusticana«, »Rigoletto«, »Barcarole« af »Hoffmanns eventyr«, 2. sats af forskellige wienerklassiske symfonier samt lettere ting. Børnene er meget interesserede og møder flittigt til prøverne.

Rørkjær skole.

(Ved overlærer Niels Toft).

Orkester er sikkert en gal benævnelse — ensemble mere passende. Besætningen er 6 violiner, 1 bratsch og klaver. Der er i årets løb indøvet værker af Händel, Gluck, Mozart o. a. samt lette orkesternumre samlet og udsat for skoleorkester af sangkonsulent Hans J. Larsen.

Formålet med skoleorkestret er primært at give musikinteresserede elever lejlighed til at dyrke musik og derigennem at lære god musik at kende — sekundært at være med til sammen med skolens kor at forskønne skolens møder og fester. Det er meningen, at man ad åre vil søge at formå flere og flere til at blive aktive, så benævnelsen orkester bliver det rigtige udtryk.

I årets løb har orkestret medvirket ved skolens møder og fester. Endvidere assisterede det sammen med Stormgades skoles orkester ved det store skolesangstævne i Badmintonhallen søndag den 23. april 1950.

Esbjerg og omegns skolebio.

(Ved kommunelærer J. Holmberg).

Da det har været vanskeligt at finde film, der egnede sig lige godt til vore yngre og vore ældre abonnenter, har vi i denne sæson delt eleverne i to hold og vist dem to forskellige programmer.

For de yngste (4., 5. kl. og I mellem) har vi vist »Laila«, »Kongen bød« og »Min ven Flicka«, mens de ældre har set »Kampen om det tunge vand«, »Madame Curie« og »Under Australiens himmel«.

Delingen har været programmæssigt tilfredsstillende, men ikke økonomisk, da den medførte, at nogle forestillinger måtte køres for temmelig få elever. Den vil formentlig blive fortsat, men med en bevægelig grænse, og en stigning i abonnementsprisen på 25 øre til 1,50 kr. for de 3 forestillinger må forudses.

Skolebios repræsentanter har været behjælpelige med fordeling af billetter til Krarup Niensens farvefilm fra Østen, og på nogle skoler har

der tillige været vist filmen »Afrikas svøbe«, en film, der skildrer kampen mod sovesygen.

Abonnenttallet har været 3220.

Hobby-værksteder.

Som en udvidelse af fritidsvirksomheden og for at imødekomme de større elevers ønske om muligheden for at dyrke — eller fremkalde — en eller anden særlig interesse åbnedes disse værksteder i forhåndenværende kælderlokaler.

Forsøgsvis begyndte man på 2 skoler, men erfaringen herfra førte, — som man kunne vente det —, til, at enhver skole, der har kunnet finde et brugeligt lokale, har taget denne fornøjelige og nyttige virksomhed op.

Rørkjær skole.

(Ved kommunelærer Peter Jessen).

Hobbyværkstedet holdt åbent i vinterhalvåret oktober—april hver anden dag fra kl. 15—17 og en ugentlig aften for bude. Der var overvældende besøg, så tilgangen ofte måtte begrænses. Arbejdslysten var stor og kammeratskabet udmærket, idet børnene var meget flinke med at hjælpe hinanden til rette. Der undervistes i linoleumssnit, ler- og træsløjd, slibning af værktøj, ben- og løvsavsarbejder samt bogindbinding. Hver dag blev der lavet meget legetøj i stand, og fodtøj blev repareret og forsynet med »skospar«. I den kommende vinter har vi tænkt os at lave et par ugentlige timer i fysiksløjd. Det er mit indtryk, at børnene trives godt i dette lystbetonede fritidsarbejde. For Rørkjær skoles vedkommende har dette værksted samtidig fået en god anvendelse som sløjdlokale for hjælpeklasserne. De er lykkelige for det sted.

Østre skole.

(Ved kommunelærer Hans Novrup).

Hobbyværkstedet, der er indrettet i skolebygningens tidligere fyr- og brændselsrum, har i vinterhalvåret 1949—50 haft et overmåde stort besøg. Der har været arbejdet i følgende interessegrupper: Modelering, dekorering, drejning på pottemagerskiven, horn- og benarbejder, lidt ravsliberi, arbejder i plexiglas, træarbejder, metalarbejder m. m.

Børnene har i vinterens løb fremstillet en mængde smukke ting, der flere gange har været udstillet, bl. a. på hobbyudstillingen.

Hobbyværkstedet har i tiden 1. oktober til 31. marts været åbent hver eftermiddag fra kl. 15—17 og onsdag fra kl. 19—21,30 for elever, der har eftermiddagsarbejde, og for udgåede elever fra skolen. På grund af den store tilslutning og ikke færdige arbejder måtte hobbyværkstedet holde åbent i april måned i den udstrækning, man fandt det nødvendigt.

Esbjerg og omegns skolescene.

(Ved skoledirektøren).

I skoleåret 1949—50 har der ikke været givet nogen forestilling. — Det uholdbare i, at udvalget stort set blot kan sidde og vente på, at mere eller mindre acceptable tilbud om forestillinger skal dukke op, har medført, at visse forhandlinger har været ført med Dansk Skolescenes leder, direktør Ths. P. Hejle, om et fastere arrangement.

Forhandlingerne har været orienterende, men de fortsættes og skulle gerne føre til en form for provinsens skolescene, som alle parter kan være tilfreds med.

Skolebotanisk have.

(Ved lærer J. Hedegaard Christensen).

I august 1949 sattes ploven i jorden for at påbegynde anlægget af Esbjerg skolebotaniske have, der er beliggende ved Rørkjær skole. Der har tidligere været mindre botaniske haver ved såvel Stormgades skole som Rørkjær. Tanken med denne have er imidlertid, at den skal være tilgængelig for og levere materiale til alle byens skoler.

Ved anlægget har man haft opmærksomheden rettet mod et tilsvarende ved Nylöseskolen i Göteborg. Ligesom ved dette er planterne anbragt i parceller à 1 m² omgivet af flisekanter. Også systemet, efter hvilket planterne er ordnet, er delvis det samme som i Göteborg.

Haven ligger øst for hovedfløjen, der giver godt læ for vestenvinden. Mod nord er der en høj tjørnehæk. Mod øst og syd er der derimod ikke megen beskyttelse, og man må i de første år regne med en del vindskade. Den nyplantede hæk af det hårdføre weichseltræ vil tillige med de ca. 80 arter af danske og udenlandske træer og buske efterhånden forbedre læforholdene.

Arealet er ca. 1700 m². Op mod skolebygningen afgrænses det af en stenskråning. Der er 246 af de omtalte parceller og omtrent ligeså mange arter. Inddelingen fremgår af tegningen.

Som eksempel kan nævnes, at det planteudvalg, der skal vise spredning af frugter og frø, omfatter flg. arter: Bittersød natskygge, småblomstret springfrø, havebalsamin, æselsagurk, nøgleblomstret klokke, liden klokke, kongelys, gederams, stedmoder, lupin, hejrenæb, toårig måneskulpe, gedeskæg, kobjælde, almindelig agermåne, febernellikerod, hundetunge og burre.

I det 25 m² store bassin er der foruden de traditionelle hvide åkander 10 m² sumpbed med en mængde planter.

Alle parceller er forsynede med et skilt, hvorpå der med små typer står familienavnet og med store typer artsnavnet (skrevet med tusch på blik og overtrukket med bådflak). Endelig gøres der i 2—3 linier (ca. 70 bogstaver) et forsøg på at give et par karakteriserende bemærkninger om hver plante. Skiltet kan eksempelvis se således ud:

Stenurtfamilien

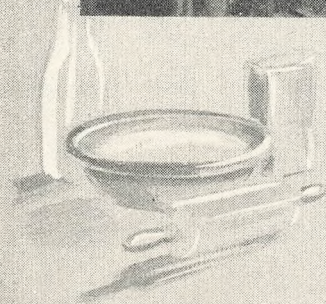
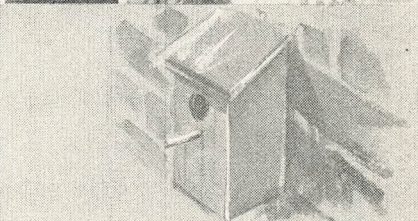
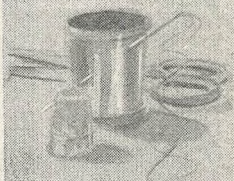
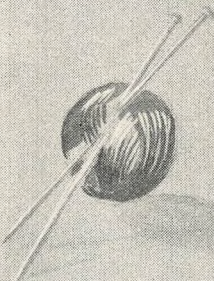
ST. HANSURT

Planten gemmer vand til de tørre tider i sine tykke blade (saftplante).

Ærteblomstfamilien

LAKRIDS

Den tykke jordstængels søde saft bruges til lakrids. Dyrkes f. eks. i Tyskland.

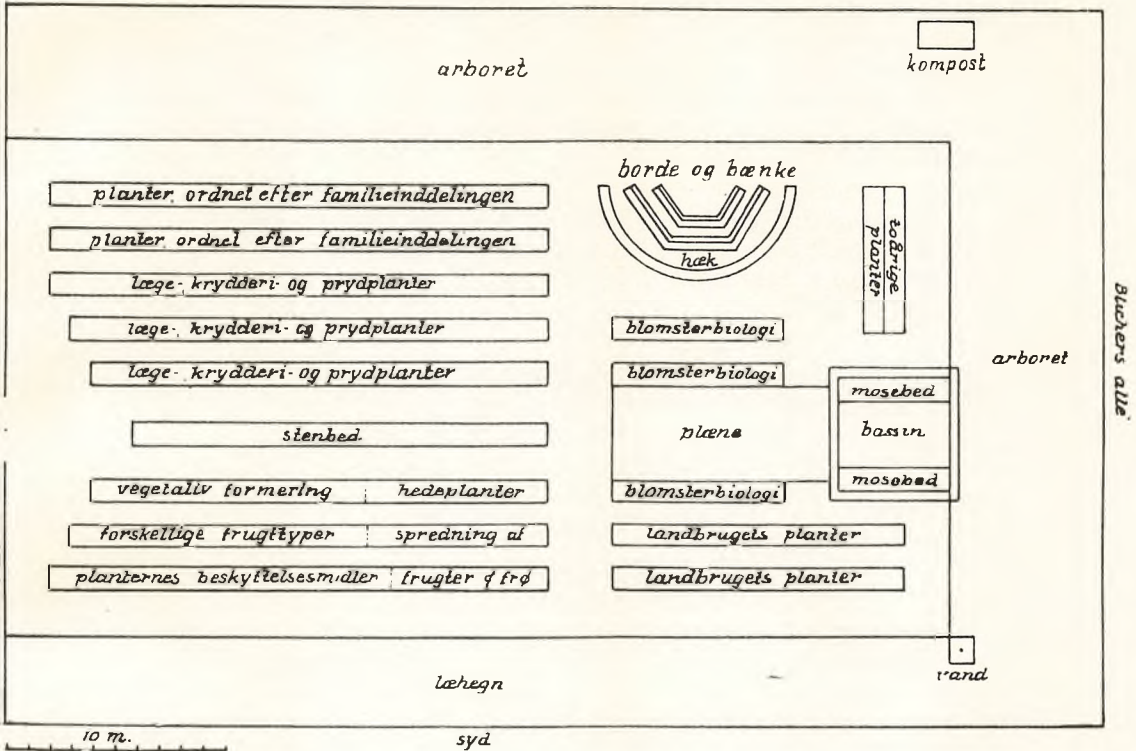

Også hånden skal opøves.

Blandt sommerens fritidssysler er svømning og roning.

nord

Som det ses af tegningen, er der opstillet et friluftsauditorium, hvorom der er plantet en halvmåneformet weichselhæk.

I marts måned 1950 begyndte haven at udlevere materialer til undervisningen i Esbjergs skoler. Gennem hyppige opslag på skolerne holdes de interesserede à jour med, hvad haven til enhver tid er i stand til at yde. I sommerens løb var der, når vejret tillod det, daglige klassebesøg. Her nyder Rørkjær skole unægtelig godt af den fordel, det er, at haven er lige uden for dørtærskelen.

Skoleidrætsstævnet 1949.

(Ved kommunelærer E. Ahlmann Nielsen).

Skoleidrætsstævnet fik i år for boldspillenes vedkommende forsøgsvis en anden form end tidligere. I stedet for som foregående år kun at spille finalekampene på stadion spillede i år de indledende kampe på skoleidrætsstævnets første dag sammen med afvikling af atletik og budstikkeløb. De øvrige kvalifikationskampe til finalerne spillede efter nærmere meddelelse på skolernes boldbaner, hvorefter finalekampene foregik på stadion den 23. september kl. 13.

Forsøget faldt heldigt ud, selv om der syntes at være mindre samling over stævnet end tidligere, hvilket dog ikke skyldtes den nye ordning, men det nye stadions udstrakte område.

I bestemmelserne for skoleidrætsstævnet var tilføjet budstikkeløb for piger. Esbjerg lærerforening og A/S Esbjerg Idrætspark havde udsat pokaler som præmier for 5. kl. piger i rundbold og 5. kl. drenge i fodbold.

Ved stævnets åbning den 14. september, hvor skoledirektør N. P. An-

dersen bød velkommen og opfordrede eleverne til at yde deres bedste i leg som i alvor, var vejret ikke det bedste, men stævnet afvikledes med overholdelse af tiderne i programmet.

Ved det afsluttende stævne holdt skoleudvalgets formand, overlærer M. Kaae, afslutningstalen og overrakte skoleidrætsstævnets præmier til følgende hold:

Piger:

- 5. kl. rundbold: Rørkjær. (Esbjerg lærerforenings pokal).
- 2. M. langbold: Jerne. (Skoleudvalgets pokal).
- III.x håndbold: Stormg. (E. H. K.s pokal og nåle).
- IV.x langbold: Danmarksg. (»Esbjergbladet«s pokal).

Drenge:

- 5. kl. fodbold: Stormg. (Idrætsparkens pokal).
- 2. M. fodbold: Stormg. (»Vestkysten«s sølvnåle).
- III.x håndbold: Rørkjær. (»Kvik«s pokal og nåle).
- IV.x fodbold: Danmarksg. (»Vestjyden«s pokal).

Skolespareafdelingen.

Esbjerg og omegns sparekasse.

1/8 1949—31/7 1950.

Indestående pr. 1/8 1949 på 3132 konti		kr. 84.157,65
Indløst sparemærker for	kr. 55.419,80	
Indbetalt kontant	» 28.385,87	
Tilskrevet renter pr. 31/1 50	» 3.272,11	
Tilskrevet sparepræmier på 321 konti	» 404,00	
<hr/>		
I alt indgået	» 87.481,78	» 87.481,78
<hr/>		
(Oprettet 1026 konti).		kr. 171.639,43
Udbetalt		» 14.968,82
<hr/>		
(Udgået 197 konti).		
Indestående pr. 31/7 1950 på 3961 konti ...		kr. 156.670,61
Cirkulerende sparemærker pr. 1/8 49	kr. 18.319,10	
Solgt sparemærker til skolerne	» 58.376,00	
<hr/>		
	kr. 76.695,10	
Indløst sparemærker	» 55.419,80	
<hr/>		
Cirkulerende sparemærker pr. 31/7 1950 ...	kr. 21.275,30	» 21.275,30
<hr/>		
Skolespareafdelingens samlede tilgodehavende pr. 31/7 1950		kr. 177.945,91

(Skolespareafdelingen omfatter også en del omegnsskoler).

For Esbjergs skolars vedkommende er det gennemsnitlige salg af sparemærker pr. elev (tallet i parentes angiver sidste års gennemsit):

skole	1	kr. 8,59	(14,78)	»	7	»	6,00	(9,85)
	»	2	» 8,56	(9,64)	»	8	» 5,64	(8,36)
	»	3	» 8,45	(4,13)	»	9	» 5,60	(2,00)
	»	4	» 8,38	(11,48)	»	10	» 4,61	(7,08)
	»	5	» 8,25	(12,62)	»	11	» 3,25	(2,04)
	»	6	» 7,20	(9,16)				

Samtlige skoler kr. 7,17 (10,41)

Frirejser og feriehjem.

Udsendelse af børn på feriehjem i sommeren 1950.

Feriehjemmene i Sønderho og Rendbjerg har udelukkende været be-
lagt med svagbørnshold. Hjemmet i Rendbjerg har dog efter sommer-
ferien været anvendt som lejrskolehjem.

Der blev fra hjemmene anmodet om ophold for i alt 905 børn. Samt-
lige ansøgninger blev gennemgået af skolens socialrådgiver, og alle bør-
nene undersøgt af skolelægen, hvorefter de opdeltes i følgende grup-
per:

I.	Ophold ikke særlig påkrævet	81	børn
II.	Anbefales til et ophold	132	»
II+.	Anbefales <i>meget</i> et ophold	77	»
III.	Bør absolut have et ophold	527	»
III+.	Bør have det længst mulige ophold	88	»

Svagbørnshold bestående af børn fra grupperne III og III+ har været
udsendt efter følgende plan:

Sønderho.

Hold	I: 19/5—23/6; 35	opholdsdage; 91	børn; 3185	kostdage
„	II: 27/6—18/7; 22	„	; 84	„ ; 1848
„	III: 21/7—12/8; 23	„	; 84	„ ; 1932
„	IV: 15/8— 3 9; 20	„	; 79	„ ; 1580
„	V: 6/9—25/9; 20	„	; 82	„ ; 1640

Den samlede vægtforøgelse har været 236,7 kg.

Rendbjerg.

Hold	I: 27/6—18/7; 22	opholdsdage; 60	børn; 1320	kostdage
„	II: 21/7—12/8; 23	„	; 60	„ ; 1320

Ekstraordinære feriehjem.

Vingsted. Ved byrådsbeslutning blev der givet en tillægsbevilling, så-
ledes at der kunne gives alle børn af grupperne III og III+ et ophold,
hvorefter der blev truffet aftale med Vingsted idrætsanlæg.

Her anbragtes: 21/7—11/8, 22 opholdsdage, 82 børn: 1716 kostdage.

Møgeltønder. Umiddelbart før sommerferien fremkom der fra orga-
nisationen »Red Barnet« tilbud om ophold for ialt 100 børn på Møgel-
tønder vandrehjem.

Trods det meget sene tidspunkt lykkedes det at komme i forbindelse
med de pågældende hjem, så der kunne udsendes:

Hold	I: 3/7—24/7; 22	opholdsdage; 50	børn; 1100	kostdage
„	II: 24/7—14/8; 22	„	; 47	„ ; 1034

Kolonien var etableret for »Red Barnet«s regning.

Frirejser på statsbanerne.

1949: Der udstedtes i alt 2.749 billetter, 1141 til fuld pris og 1608 til halv
pris. Desuden betaltes rejsen til sommerlejre m. v. for 481 elever
med 55 ledsagere. Udgiften for kommunen var i alt 6.714,53 kr.

1949—50 Normalklassebørn Piger ialt: 3231 Drenge ialt: 3207	Danmarks- gades skole				Stormgades skole				Vestre skole				Østre skol		
	Pig. 473		Dr. 426		Pig. 585		Dr. 638		Pig. 544		Dr. 524		Pig. 469		Dr.
	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal
Overvægt	49	1	43	1	29	2	19		39		48		49	1	25
Undervægt	186	2	158	1	89	1	106		66		55		136	1	109
Sart ell. syg. udseende .	45		35		57	1	60	1	36		42		30		26
Hudsygdomme	12	2	19	3	5		19	5	4		18		13	3	28
Talefejl	1				4		5	1	2	2	7	1	2		7
Synsnedsettelse	30	14	19	8	13	9	6	5	15	9	12	7	34	6	18
Hørenedsættelse	2	2			1	1			1		1	1	1		3
Otitis	11	3	8	1	8	2	4	2	2	1	4	1	4	1	9
Næsesygdomme	8	1	6	2	5	1	4		1	1	7	3	8		5
Hyp. tons	62	4	63	2	75	3	110	2	67		56	1	82	2	80
Polypper	8	8	5	5	11	10	8	8	12	4	6	6	10	10	7
Kirtler	18		31		36		51		35	1	47	1	31		45
Blodmangel	11	10	10	8	35	19	36	23	30	13	41	19	16	11	9
Ufrivillig vandl.	4		12		11	1	19		7		17		15	1	22
Brok	1		5	2	1	1	2	1	2	1	3	1	8		7
Sukkersyge	1										1	1			
Æggehvide i vandet ...			1	1											
Hjertesygdomme	6	3	5	1			1		2				6	2	5
Spor efter engelsk syge	26		23		45		27		133		184		57		43
Platfod	76	3	63	3	79	1	91	1	56	1	63	1	52	1	61
Holdningsfejl	115	9	82	1	151	2	147	2	109	2	90		113	6	100
Farveblinde			7								1				11
Ret. testis			8	1			1	1			8				13
Phimosis			4				8	2			3				4

Sundhedsplejen, herunder skolebespisning.

Esbjerg kommunale skolelægetilsyn.

Normalklasser.

(Ved skolelæge L. M. Jakobsen).

Årsberetning til amtslægen for 1949—50 er forelagt i den nye, obligatoriske form. Med denne får man en oversigt over forholdene på de enkelte klassetrin i hver skole, og i tidens løb skulle det være muligt i nogen grad at se udviklingen ved en direkte sammenligning år for år, idet stort set børnene fra 1. kl. i år figurerer som 2. kl. næste år o. s. fr.

For dog umiddelbart at kunne drage sammenligning mellem materialet i år og tidligere har jeg her opført samtlige elever på samme tabelariske måde som hidtil. Tabellen omfatter alle børn i normalklasserne, idet læge frøken Karen Frandsen har haft tilsyn med hjælpeklasserne og vil redegøre herfor.

Elevantallet i disse normalklasser er for dette år oppe på 6439, et så stort tal, at lægetilsynet kun har kunnet gennemføres ved en yderst anstrengt påpasselighed med tiden samt ved at slække på kravet om den faste ugentlige træffetid. Først fra det nye skoleårs begyndelse er det lykkedes at gennemføre en ændring, idet arbejdet nu deles mellem to

Rkjær skole			Jerne skole				Boldesager skole				Gammelby skole				Veldbæk, Tourup skoler				Antal i alt	Henvist i alt
564		Dr. 606	Fig. 237		Dr. 216		Fig. 223		Dr. 207		Fig. 109		Dr. 131		Fig. 28		Dr. 42			
Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist		
1	29		22		10		40	1	27		12		17		4		2		520	7
	138	1	45		46		17		26		19		24		5		5		1355	6
1	70		18		20		24		17		13		14		7		7		569	3
1	23	8	7		7	1	5	1	9	2			5				1		188	30
	2		1				3	2	4	2									40	8
15	29	19	10	3	5	1	12	5	4	1	6	3	9	3	1	1	2	2	255	120
1	3				1				1	1			1						18	7
2	8	6	3	1	3		3		5	1	2		2				2		85	26
3	23	9	5	1	7	1	6	2	10	3	1		8	3			2		117	30
6	97	8	30	3	33	3	43	4	30	3	16		24	2	3	1	7		966	53
4	7	6	3	3	3	3	4	4	4	3	1	1	2	2	1	1			96	85
1	73		13		20		18		35	1	4		15		4		4		510	4
19	50	30	37	23	26	16	19	12	24	14	8	5	9	3	10	5	9	5	409	243
	16	2	4		5		3	1	6	1	3		1						157	8
2	3	3	1	1	2		3				1		3	2					45	16
																			2	1
2			3	1	2	1													8	6
2	13	1	5		3	1	3		3				5				1		64	10
	172		69		63		57		63		30		44		10		14		1225	
1	68	3	40		22		31		31		23		18	1	7		2		856	17
4	122	6	58	3	36		33	2	42	1	33	1	28	2		14		1420	48	
	3															1			24	
	6	1							5				7						47	5
	2				4				2				2						29	3

full-time skolelæger, og hjælpeklassernes elever går herefter med ind i undersøgelserne som de andre børn. Arbejdet er iøvrigt gennemført som tidligere. Ud over den ordinære undersøgelse har 491 været til en eller flere kontrolundersøgelser. Endvidere er fra Sct. Nicolaj skole undersøgt 26 børn.

Undersøgelserne hos overlæge Nielsen er fortsat i samme udstrækning og med samme gode resultat. Derfor så få hørenedsættelser! De mange tilfælde af otitis — mellemørebetændelse — bør ikke opfattes som værende af større betydning. Tallet er vokset under en forkølelsesperiode med ret mange tilfælde af katarrh i ørerne, en lokalisation, der er hyppig og oftest uskyldig. Al undersøgelse og behandling hos øjenlæge foregår kun efter henvisning gennem hjemmets læge. Der er en del vanskeligheder med nogle af disse børn, idet den kendsgerning, at det koster både tid og penge, gør de ofte uønskede briller endnu mere upopulære.

Holdningsgymnastikken ved massøse frøken Astrid Petersen er fortsat og er nu gennemført så længe, at adskillige af børnene har været på holdene den tiltænkte tid: fire vintre, fra 1. til 4. klasse. Der er afgjort resultater at opvise! De fleste af disse børn får rettet på holdningen og får en holdningsbevidsthed, som både fysisk og psykisk har betydning gennem opvæksten.

Forelæsningsen over »seksuallivets biologi og hygiejne« er holdt som før og med omtrent 100 % tilslutning.

De nye årsberetninger fremdrager et forhold, der ikke tidligere er bearbejdet statistisk: sygedagene. Antallet virker næsten overvældende. 47000 sygedage til 6500 børn, i gennemsnit ca. 7 sygedage til hvert barn. Pigerne har lidt flere end drengene, 25301 til 3232 piger mod 21763 til 3207 drenge. En del af disse »sygedage« turde være noget problematiske lægeligt set, og vi starter netop fra årets begyndelse nu et felttog for at forsøge at få alle med stadigt gentagne sygedage måned efter måned op til regelmæssig kontrol. Vi håber at få tallet mindre de kommende år. Så svagelige er vore børn ikke!

Løvrigt viser tallene ikke større forskydninger. Antallet af »undervægtige« viser gennem årene en fortsat stigende tendens, et udtryk for, at børnene bliver stadig længere, end tidligere årgange af samme alder har været, hvorfor flere kommer under grænsen for, hvad man for blot få år siden kaldte normalen. Som før gentaget: det drejer sig ikke om underernærede børn, men om gracile, slanke typer, der som regel er fuldt så raske som deres mere buttede kammerater.

Tallene for blodmangel stiger også jævnt, sikkert som følge af, at vi søger mere nidkært efter dem og tager flere blodprøver.

Ikke færre end 157, ca. 2,5 %, lider af ufrivillig vandladning, og de lider af det! Lidelsen er overvejende psykisk betinget, skyldes oftest, at barnet er utrygt og uglad. Vor opmærksomhed må derfor i første række rettes mod miljøet, da barnet jo især er et resultat af det milieu, hvori det vokser op. Derfor da også kun 8 henvisninger af de 157.

Hos 8 er fundet en virkelig albuminuri, idet alle ortostatiske er fraserteret før henvisningen. Tallet er det mindste, vi nogen sinde har set, og vi må vist tro, at det skyldes den omstændighed, at vi finder dem, og de kommer under behandling. Det er et meget stort og tidsrøvende arbejde at undersøge hvert barns urin ved hver undersøgelse, men selv et tal som 0,12 % må retfærdiggøre det!

Nedgang viser også for første gang tallene for børn med spor af overstået engelsk syge samt for holdningsfejl og platfod. Det er rimeligt at tro, at både spædbørnssundhedsplejerskernes indsats og de profylaktiske undersøgelser af børnene hos lægen før skolealderen gør sig gældende, —og måske har dog også vor understregning af betydningen af den rigtige kost og levertran sin andel deri. Måske kan også den udvidede skolebespisning, der fra nu gennemføres, skubbe til den rigtige side.

Tændernes forhold behandles af skoletandlægen og forbigås her.

Calmettevaccinationen er gennemført fra 1. klasserne, og fra næste år får vi nok børnehaverne med, så alle vore skolebørn er vaccineret mod tuberkulose, så denne diagnose forhåbentlig bliver en meget sjælden gæst i vore årsberetninger.

Hjælpeklasser.

(Ved læge frk. K. Frandsen).

Undersøgelserne af børnene i hjælpeklasserne har været fortsat efter samme retningslinier som tidligere med 4 undersøgelser af hvert barn årligt, idet disse børns rent legemlige sundhedstilstand i mangfoldige tilfælde lader meget tilbage at ønske. Også forståelsen af den rent personlige hygiejne kniber det i høj grad med både hos børnene og forældrene.

Det store antal sygedage hos børnene og det relativt store antal »andre sygelige tilstande« som fremgår af tabellen viser også disse børns

Drenge	Klasser							Ialt
	D. 4. E.	Ø. 4. E.	Ø. 5. G.	Ø. 6. C.	R. 3. F.	St. 3. F.	St. 1mc	
Antal drenge i klassen (parallelklasser regnes for een klasse)	9	12	10	9	8	6	4	58
» kontrolundersøgelser *								
» intelligensundersøgelser	9	12	10	9	8	6	4	58
» henvisninger til læge ..	1	1	1	2	1	2	0	8
Antal tuberkulinpositive efter tuberkuløs infekt. ..	0	0	2	3	0	0	0	5
» calmettevac. efter skolegangens begyndelse ..	8	12	7	5	8	6	4	50
» tuberkulinnegative	1	0	1	1	0	0	0	3
Antal koppevaccinerede, ialt	9	12	10	9	8	6	4	58
» 3. gang difterivaccinerede før skolegangens begyndelse	9	10	10	9	8	6	4	56
» 3. gang difterivaccinerede eft. skolegangens begyndelse	0	2	0	0	0	0	0	2
Antal, hvis udseende er sundt	8	12	7	7	7	2	2	45
sart	1	0	3	2	1	3	1	11
sygeligt	0	0	0	0	0	1	1	2
Antal, hvis ernæringstilstand skønmæssigt er over middel	0	0	0	1	0	0	0	1
middel	4	8	8	3	8	4	3	38
under middel	5	4	2	5	0	2	1	19
Antal drenge med: holdningsfejl (udtalt) ..	4	9	6	5	6	0	2	32
pladfod	4	3	4	2	4	0	2	19
hernier (undtagen små umbilical h.)	0	0	0	0	0	1	0	1
sygdomme i mund, næse, svælg	0	1	1	0	0	2	1	5
taleforstyrrelser	0	1	0	1	1	1	0	4
øjensygdomme	1	1	0	1	0	0	0	3
nedsat synsevne	3	1	0	1	0	0	1	6
øresygdomme	0	0	1	0	0	0	0	1
ufrivillig vandladning	1	1	0	0	0	0	1	3
antal farveblinde 12-årige	0	0	0	1	0	0	1	2
andre sygelige tilstande	2	9	3	3	2	0	2	21
samlet antal sygedage (oplyses evt. fra skolens forsømmelsesprotokol)	179	106	107	72	54	173	192	883

dårlige tilstand. — Så at sige alle børnene er nu calmettevaccinerede, idet tuberkulosekontrollen følger samme retningslinier som i normalskolen.

Skolesundhedsplejersken aflægger besøg i alle nyoptagne børns hjem for derved at skabe kontakt mellem skolen og hjemmet; i nogle tilfælde med et yderst tilfredsstillende resultat, i andre tilfælde kan det være

*) Se teksten.

Piger	Klasser							Ialt
	D. 4. E.	Ø. 4. E.	Ø. 5. G.	Ø. 6. C.	R. 3. F.	St. 3. F.	St. 1. mc	
Antal piger i klassen (parallelklasser regnes for een klasse)	3	2	4	2	7	4	2	24
» kontrolundersøgelser *								
» intelligensundersøgelser	3	2	4	2	7	4	2	24
» henvisninger til læge	0	0	1	0	0	0	0	1
Antal tuberkulinpositive efter tuberkuløs infekt. ..	0	1	1	0	0	1	1	4
» calmettevacc. efter skolegangens begyndelse ..	3	1	3	2	7	2	1	19
» tuberkulinnegative	0	0	0	0	0	1	0	1
Antal koppevaccinerede, ialt	3	2	4	2	7	4	2	24
» 3. gang differivaccinerede før skolegangens begyndelse	3	2	4	2	7	4	2	24
Antal, hvis udseende er sundt	2	1	3	1	6	1	0	14
sart	1	1	1	1	0	2	1	7
sygeligt	0	0	0	0	1	1	1	3
Antal, hvis ernæringstilstand skønmæssigt er over middel	0	0	0	0	1	1	1	3
middel	2	2	3	2	5	0	0	14
under middel	1	0	1	0	1	3	1	7
Antal piger med:								
holdningsfejl (udtalt) .	1	2	0	1	4	0	2	10
plafod	2	2	3	1	3	0	2	13
hjertelidelser	1	0	0	0	0	0	0	1
hernier (undtagen små umbilical h.)	0	0	0	0	0	1	0	1
sygdomme i mund, næse, svælg	0	0	0	0	0	1	0	1
nedsat synsevne	0	0	1	0	0	1	1	3
andre sygelige tilstande	0	1	2	0	1	4	2	10
samlet antal sygedage (oplyses evt. fra skolens forsømmelsesprotokol)	24	113	29	18	139	82	101	506

svært at opnå kontakten med hjemmet, som jo netop for disse børns vedkommende er af så stor betydning.

Inden overflytningen til hjælpeklasserne sker, intelligensundersøges børnene af skolepsykologen, og særligt vanskelige børn henvises til undersøgelse hos skolepsykiateren.

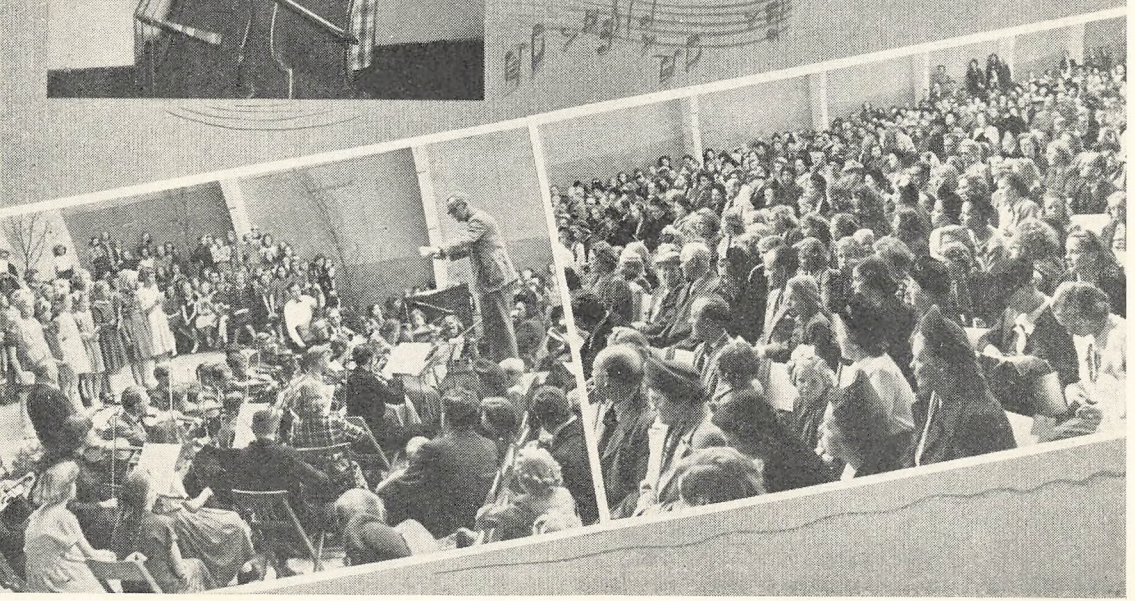
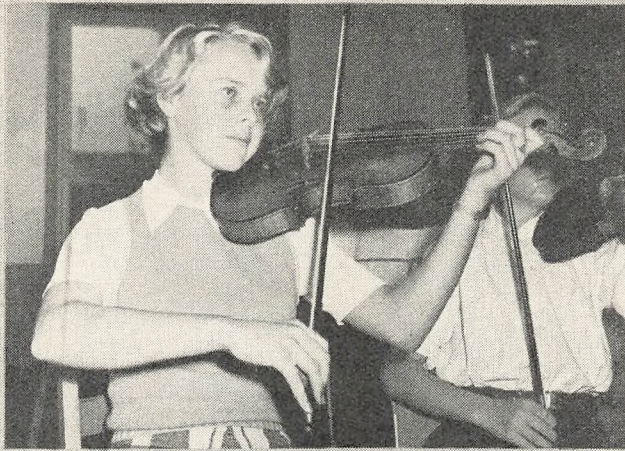
Skolesundhedsplejerskernes virksomhed 1949—50.

(Ved skolesundhedsplejerske frk. Warla Østbirk).

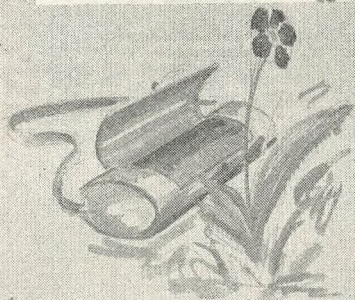
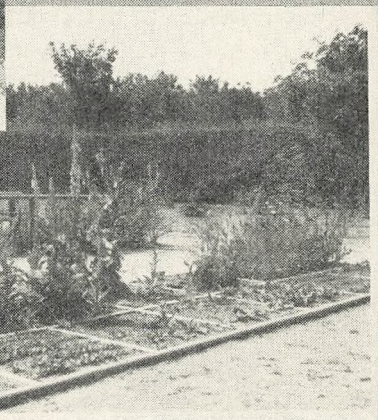
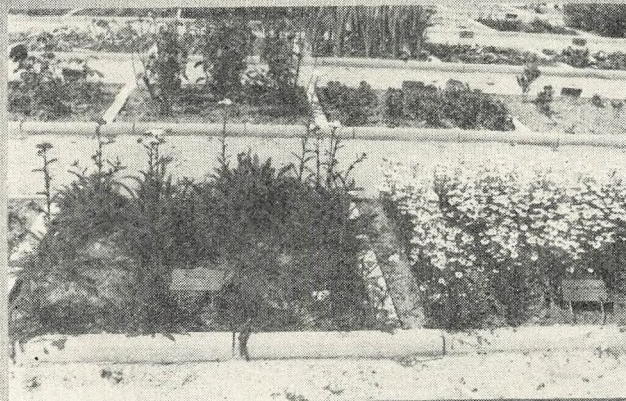
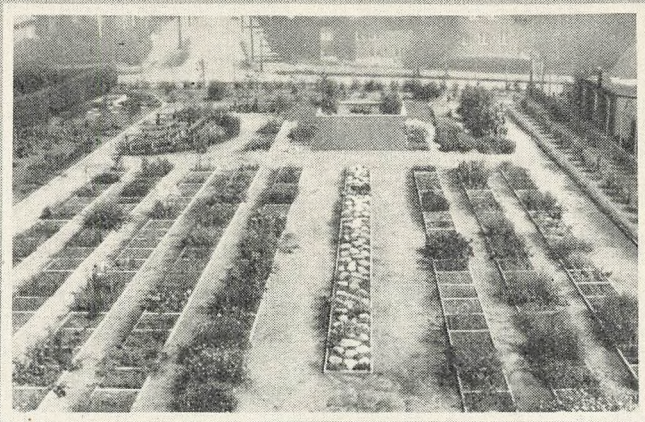
Arbejdet i året 1949—50 har i det store og hele ligget som de foregående år, dog er kontorarbejdet efter skolelægelovens gennemførelse udvidet en del.

Alle 1. kl. er blevet vaccineret mod tuberkulose, 4. kl., III.xm, realkl.

*) Se teksten.

Skoleorkestret er nu et uundværligt led af vort skolevæsen.

Den skolebotaniske have ved Rørkjær skole.

og 3. M. kl. er tuberkulinprøvet og sendt ud til gennemlysning og eventuel revaccination. De få ikke vaccinerede børn er tuberkulinprøvet.

I oktober måned har personalet ved skolevæsenet været til gennemlysning.

Der er gjort synsprøver på 1. kl. og 4. kl. før lægeundersøgelsen, eventuelle synsnedtætelser eller uregelmæssigheder er efterprøvet af skolelægen ved undersøgelsen.

Ved klassebesøgene har vi som sædvanlig gjort hygiejne- og sundhedspropaganda blandt børnene, set hænder og negle efter, talt med dem om renlighed, ernæring og gode livsvaner. Desværre kniber det stadig med håndvask, før madpakken spises, idet det rent praktisk er næsten uigennemførligt.

Samarbejdet med skolerne og hjemmene har været godt, og så vidt muligt prøver vi at komme i forbindelse med så mange hjem, som tiden tillader det.

Eleverne er undersøgt for utøj 3—4 gange i årets løb. Ved klager fra skole eller hjem er klassen undersøgt ekstra.

En del elever er af ørespecialisten henvist til behandling hos sundhedsplejerskerne.

Hjemmebesøg	722
Småskader	801
Moroprøver	4618
Mantoux	82
Utøj	1,9%

Tuberkuloseundersøgelse.

(Ved overlæge, dr. med. N. J. Lorenzen).

Tuberkuloseundersøgelsen i skolerne er ganske som de sidste år blevet udført af skolelægen i samarbejde med tuberkulosestationen, idet sidstnævnte har taget sig af røntgenarbejdet og calmettevaccinationerne.

Røntgenundersøgt blev i alt 2548 børn, og der blev foretaget 922 B. C. G. vaccinationer.

Der fandtes 2 børn med en vistnok frisk tuberkulose i lungerodskirtlerne og 2 børn med en gammel tuberkulose i lungerodskirtlerne, desuden havde 1 barn en gammel lungetuberkulose. Ligesom året før påvistes ingen tilfælde af frisk lungetuberkulose.

Det opnåede gunstige resultat må forklares med børnenes vaccination allerede ved skolegangens begyndelse og giver anledning til, at vaccinationen efter skolelægens bestemmelse nu også vil blive udstrakt til børnehalebørnene.

Af lungelidelser af anden art fandtes 4 tilfælde af lungebetændelse (pneumoni). Desuden fandtes 2 børn, hvor røntgenundersøgelsen tydede på en antagelig medfødt hjertefejl.

Af skolevæsenets personale (lærere, rengøringsassistenter og lign.) blev der undersøgt i alt 392 personer. 1 lærer havde en lidelse, der måtte opfattes som Boecks Sarcoid.

Behandling af talelidende.

(Ved talelærer Oluf Schultz).

I skoleåret 1949—50 gav undersøgelsen af 2. klasserne nedenstående fund:

1., 2. og 3. grad svarer til benævnelsen: ringe, middel og svær grad.

I alt undersøgt ca. 820 elever	Grad	Læsp	Snøvl	Hæshed	Stammen	Artikulations- forskydelse
Antal elever	1.	11	5	51	3	2
	2.	8	24	40	2	2
	3.	11	20	34	4	1
Samlet antal		30	49	125	9	5
Samlet antal i procent . . .		3,7	5,9	15,2	1,9	0,6

Af de 49 elever med snøvl blev 17 henvist til læge, og heraf fik 11 foretaget adenotomi og 6 adenotonsillotomi. Blandt de øvrige fandtes 7 tilfælde med deviation, 3 med opereret ganespalte, og i 1 tilfælde blev ganespalten udbedret ved fremstilling af protese med abturator. 74 blev henvist til læge med hæshed. 69 blev behandlet med pensling og inhalation. Der er i det forløbne år givet ca. 7000 behandlinger og ført 286 forældresamtaler dels på skolen og dels i hjemmet.

Mundaflæsning, høre- og ørekontrol.

Grundlaget for indkaldelserne er en gruppeaudiometerundersøgelse og en sprogopfattelsesprøve, og tillige indkaldes eleverne til forebyggende behandling.

Der er blevet foretaget 142 hørekontrolprøver, der blev givet 1324 pustninger, 128 ører er blevet skyllet for cerumen, og der er foretaget ca. 280 skylninger for kronisk udflod.

Lægekollen i taleskolen udøves af overlæge S. Fr. Nielsen (spec.: øre-, næse- og halssygdomme).

Høre- og øreundersøgelse.

Høreprøverne for skoleåret 1949—50 fandt sted i et almindeligt klasseværelse på Anneksskolen. På grund af lokalets beliggenhed og den dermed forbundne støj måtte prøverne ofte gentages.

Undersøgelserne omfattede alle elever fra 2., 1. M. I.x og afgangsklasserne, og samtidig blev der ført kontrol med de elever, som tidligere havde haft en betydelig hørenedsættelse. Nedenstående skema viser fordelingen af hørenedsættelser ved de forskellige skoler. Fra 20 db (decibel) og opefter har nedsættelserne pædagogisk interesse.

Skolens navn	Hørenedsættelser				
	0—10 db.	11—20 db.	21—30 db.	31—40 db.	> 41 db.
Boldesager	195	33	4	0	0
Danmarksgade	235	72	12	2	0
Gammelby	135	37	16	1	0
Jerne	267	25	7	1	0
Rørkjær	153	93	21	4	1
Stormgade	175	88	13	6	1
Veldbæk—Tourup	32	2	2	0	0
Vestre	441	97	32	9	2
Østre	125	49	11	1	1

I alt er der blevet undersøgt 4344 ører. Af det samlede antal fandtes 119 med cerumen, 43 blev henvist til klinik. -- Hos disse børn fandtes følgende lidelser:

Bihulelidelser	1
Forstørrede halsmandler	9
Indre ørelidelser	4
Mellemørebetændelse	4
Mellemørekatarrh	10
Næsehulelidelser	1
Næsesvælgpolypper	15
Øregangsekzem	5

Esbjerg kommunale skoletandpleje 1949—50.

(Ved overtandlæge S. Å. Vedel-Petersen).

Det ved skoletandplejen ansatte personale bestod af overtandlægen, 3 børnetandlæger, 1 kontorassistent, 4 klinikassistenter og desuden i 5½ måned fra oktober til 15. marts endnu en børnetandlæge.

Der blev behandlet 2557 piger og 2552 drenge, i alt 5105 elever.

Oversigt over den systematiske behandling af eleverne i 1. klasserne:

Antal børn		De forskellige behandlings antal						
Behandlede	Ikke-behandlede	Fyldning		Extraktion		Rodbehandlinger	Andre behandlinger	I alt
		Blivende tænder	Mælketænder	Blivende tænder	Mælketænder			
956	57	2115	16	13	363	91	863	3461

Oversigt over hele den systematiske behandling i året 1949—50:

	Piger	Drenge	I alt
Rodbehandlinger	338	235	573
Sølvplomber	4810	2970	7780
Emaljeplomber	1129	696	1825
Cementplomber	976	602	1578
Tandudtrækning, blivende tænder	108	90	198
do. mælketænder	595	541	1136
Andre behandlinger	2797	1939	4736
do. mælketænder	556	504	1060
	11309	7577	18886

Der er foretaget bedøvelse af tandkødet i ca. 950, reguleringer i 54 tilfælde. Der er lavet 28 stifttænder, 7 indlæg, 1 obturator, 4 fikurationsplader, taget 181 røntgenbilleder og udført 18 operationer.

Endvidere er det i beretningen for 1948—49 omtalte forsøg med na-

triumfluoridpenslinger fortsat og foretaget 4 gange i årets løb på 108 elever og en enkelt gang på ca. 70 elever.

Der kan endnu ikke siges noget om resultatet af disse penslinger, men da det efter beretninger andre steder fra og efter vort eget foreløbige skøn synes, at den er virksom, fortsætter vi med behandlingen.

Skolebespisningen.

1/4 1949—31/3 1950.

(Ved forretningsføreren, lærer Ahlmann Nielsen).

Skolebespisningen har i 1949 haft 3 bespisningssteder:

- I. Stormgades skole: Elever fra denne skole samt Vestre skole, Danmarks-gades skole og en del elever fra Østre skole.
- II. Rørkjær skole: Elever fra Rørkjær skole samt en del fra Østre skole.
- III. Aldershvile Allé 2: Elever fra Jerne-, Boldesager- og Gammelby skole.

Bespisningsformen har ved de to førstnævnte skoler været varm mad, medens den ved sidstnævnte har været »Oslo-frokost.«

Kostplan for varm mad:

1. dag: Irsk stuvning.
2. » : Frikadeller m. st. kartofler og gulerødder.
3. » : Grønsagsfrikasse.
4. » : Kogt kød el. flæsk m. grønlankål og kartofler.
5. » : Hollandsk biksemad.
6. » : Stegt sild m. kartofler og persillesovs.
7. » : Levergullasch.
8. » : Kartoffelmælkesuppe.
9. » : Kødfars m. st. kartofler.
10. » : Indianerhachis.
11. » : Kogt fisk m. kartofler og persillesovs.
12. » : Stv. kartofler m. spinat el. grønkål samt ½ æg.
13. » : Øllebrød.

Efter middagen er serveret ⅓ l varmebehandlet mælk.

Desuden er der for et mindre antal elever serveret morgenmad, som har bestået af varm mælk m. rugbrødsterninger skiftende med smurt mad med ost og marmelade.

Kostplan for »Oslo-frokost« (normalpakke ½ stk.) 1 stk. m. ost + 1 stk. m. leverpostej samt to stk. m. pålæg efter følgende plan.

1. dag: Stegt sild — hvidkålssalat.
2. » : Sylte m. rødbeder — grønkålssalat.
3. » : Rullepølse — rødkålssalat.
4. » : Hakket sild m. æg — kartoffelsalat m. grønkål.
5. » : Filet — æble- og rødbedesalat.
6. » : Forloren hare — gulerodssalat.
7. » : Fiskefrikadeller — hvidkåls- og rødbedesalat.
8. » : Steg — grønkålssalat.
9. » : Kødpølse — hvidkåls-, æble- og rødbedesalat.
10. » : Æggeskiver — gulerodssalat.
11. » : Rullepølse — kartoffelbrød m. grønkål.
12. » : Frikadeller — grønkål m. sildesalat.

Til hver pakke hører desuden ⅓ l varmebehandlet mælk og 1 æble.

Desuden har skolebespisningen efter anvisning af skolelægen administreret uddeling af mælk til dårligt ernærede børn.

I bespisningsplanen for varm mad har der ved Stormgades skole i gennemsnit pr. dag deltaget 413 elever og er i alt serveret 95.697 portioner til en gennemsnitspris af 70,9 øre. — Ved Rørkjær skole har det gennemsnitlige deltagerantal været 390 med et samlet antal portioner på 90.170 til en gennemsnitspris af 74,9 øre.

Skolernes deltagelse i varmtmådsbespisningen på ovennævnte to bespisningssteder har været fordelt således:

Rørkjær skole	: 25,8 %	af eleverne	har deltaget.
Østre skole	: 9,7 %	»	»
Stormgades skole	: 18,2 %	»	»
Danmarksgd. skole	: 10,0 %	»	»
Vestre skole	: 7,4 %	»	»

I bespisningsplanen for »Oslo-frokost« har i alt deltaget 925 elever eller i procent af de pågældende skolers elevantal:

Jerne skole	: 91 %
Boldesager skole	: 76 %
Gammelby skole	: 81 %

Der er i alt uddelt 182.923 pakker til en gennemsnitspris af 56,1 øre. (Mælk og æble incl.).

Det skolepsykologiske arbejde.

Skolepsykologernes virksomhed.

(Ved skolepsykolog fru K. Lorek Pedersen).

Fra dette skoleårs begyndelse ansattes cand. psyk. Erik Matthiessen som skolepsykolog, han underviser foreløbig 12 timer ugentlig i en hjælpeklasse, men arbejder den øvrige tid på skolepsykologisk kontor. Arbejdet her er stadig stigende, ikke blot fordi byens børneantal er stærkt tiltagende, men også fordi der både blandt forældre og lærere er en stadig voksende interesse for arbejdet. Det ses dels af de mange henvisninger til kontoret, dels af de mange forældresamtaler. Desuden har det nu været muligt at udføre en del psykoterapi og kontrol med problembørnene, idet mange børn i årets løb af skolepsykiateren er henvist til en ugentlig kontrol hos skolepsykologen. Dette arbejde er meget krævende og tager lang tid, men det er et taknemmeligt arbejde, som vil blive udvidet i den udstrækning, tiden tillader det.

Den nyansatte skolepsykolog hr. Matthiessen har overtaget ledelsen af arbejdet med udtagelse af børn til læsehold samt tilsyn og kontrol med deres undervisning, og beretningen om læseretardedede børn er skrevet af ham. Desuden tager han del i alt det øvrige skolepsykologiske arbejde. Frk. A. Rasmussen og hr. V. Sørensen assisterer stadig, hver med 6 ugentlige timer.

Kort efter skoleårets begyndelse flyttedes skolepsykologisk kontor til Kronprinsensgade 33. Lokalerne havde tidligere været benyttet af amtsarbejdsanvisningskontoret, de blev istandsat og indrettet efter skole-

psykologisk kontors behov. De indeholder kontorer til de 2 skolepsykologer, til socialrådgiveren, et lille venteværelse til børnene samt 3 små prøveværelser. Også skolepsykiateren kan nu foretage sine undersøgelser her, medens man før var henvist til et af skolelægens undersøgelseslokaler. Lokalerne er lyse og venlige og har fået lyse, nye møbler, så baggrunden for de ofte meget alvorlige forældresamtaler er langt mere tiltalende og hyggelig end før.

Vi har haft et udmærket samarbejde med skolepsykiateren, ligesom socialrådgiveren har været os til stor hjælp især ved hjemmebesøgene.

Også i år blev forsøgsklasserne intelligensundersøgt med de individuelle prøver, og begge skolepsykologerne har gentagne gange deltaget i forældremøder og dels ved foredrag og dels ved personlige samtaler med forældrene drøftet forskellige skole- og opdragelsesproblemer. Disse forældremøder er særdeles værdifulde, de giver ganske vist et stort ekstraarbejde, idet de altid efterfølges af mange besøg på kontoret af forældre, der er særlig interesserede, eller som har særlige problemer med deres børn i hjemmet eller skolen.

Som sædvanlig fik de klasselærere i 2. klasse, der ikke havde afholdt Dearborn gruppeprøver før, en instruktion i afholdelse af disse, senere blev alle de elever, der havde en Dearborn i.k. under 85, efterprøvet med de individuelle binet- og simonske prøver. Denne prøve efterfulgtes af samtaler med inspektør og klasselærer og tillige ofte med forældrene. Desværre måtte nogle efterprøver fra Danmarksgades skole udskydes på grund af manglende tid. I alt undersøgtes 184 børn, der forud havde haft gruppeprøverne.

I løbet af skoleåret undersøgtes 15 tilflyttere for at få dem anbragt i de klasser, hvor de passede bedst. 9 børn, der var lidt for unge til at blive optaget i de nye 1. klasser, men som forældrene mente var udviklede nok til at følge med, undersøgtes dels med binet- og dels med skolemodenhedsprøven. Efter prøvens udfald fordeltes børnene i børnehaven eller 1. klasse. 4 børn, der allerede havde begyndt skolen, men som ikke var skolemodne, anbragtes efter foretagen prøve i børnehavenklasse.

Efter juleferien undersøgtes 158 børn, hovedsagelig fra 1. kl., som man mente ville egne sig bedst til at blive omgængere eller overflyttede til hjælpeklasserne. 28 elever foresloges overflyttet til hjælpekolen, resten blev omgængere. I.k. for de elever, der blev optaget i hjælpeklasserne, varierede fra 67—89. Den elev, der havde i.k. 67, optoges på prøve. Mange af de undersøgte børn er stadig under observation og skal undersøges igen senere.

70 børn, der var indstillet til læseklasse, blev intelligensundersøgt, før læseprøven blev foretaget.

En del børn blev henvist fra de forskellige skoler på grund af opførelsesvanskeligheder, disse undersøgtes desuden af skolepsykiateren. Nogle af disse børn fik derefter psykoterapeutisk behandling af skolepsykologen, for andres vedkommende viste det sig ved en kortere anbringelse uden for hjemmet (julemærkesanatorium, feriekoloni o. lign.), at en milieuforandring var af gavnlig virkning. I enkelte tilfælde har råd og vejledning til forældrene kunnet klare problemerne, ganske få har måttet overgives til børneværnet.

Desuden undersøgtes enkelte børn, hvis evner var så små, at de ikke kunne følge med i normalskole, de blev efter yderligere undersøgelse af skolepsykiateren erklæret for åndssvage og fritaget for undervis-

ningspligt. I alt undersøgtes 55 problembørn. — Der har været stærk tale om at få oprettet et hjem for børn med opførselsvanskeligheder, hvad der i høj grad tiltrænges, der er tegn på, at dette store ønske snart opfyldes.

Skolepsykologisk kontor har i årets løb haft besøg af kolleger fra København, Horsens og Frederikshavn, en norsk, en svensk og en indisk skolepsykolog har også aflagt besøg hos os.

Begge skolepsykologerne har deltaget i fællespsykologmøder i København, hvor man har tilrettelagt et stort arbejde for at skaffe materiale til videreførelse af psykologiske undersøgelser. Det skolepsykologiske arbejde er af forholdsvis ny dato, så materiale til videreførelse af de psykologiske undersøgelser og de diagnostiske hjælpemidler er under opbygning. Hvis hver enkelt by skulle opbygge sit eget prøvemateriale, ville arbejdet blive meget omfattende både med hensyn til tid og penge. Derfor har skolepsykologerne fra hele landet indledet et samarbejde; på fælles psykologmøder tilrettelægges dette arbejde og fordeles blandt de forskellige medlemmer. Resultatet af dette videnskabelige arbejde, der er ubetalt, kommer alle de skolevæsener, hvortil der er knyttet skolepsykologer, til gode, således også vort.

Skole	Dearborn	Omgængere hjælpeklasse	Læseprøver	Forsøgs- klasser	Problem- børn	Udskrevet af hjælpekl.	Ialt
Boldesager	5	3	2		4		14
Danmarksgade	19	15	8		5		47
Gammelby	2	8	2		2		14
Jerne	16	12	7		0		35
Rørkjær	41	28	21	27	6	3	126
Stormgade	29	37	6		18	7	97
Vestre	55	20	15	56	8		154
Østre	17	35	9		11	9	81
tilflyttere							15
skolemodenhedsprøve							10
	Ialt.....						593

Læseretarderede børn.

Til undervisning på læsehold i skoleåret 1949—50 var der ved skoleårets begyndelse udtaget 36 elever, der fordeltes på 9 hold. Ved Jerne skole var der udtaget 2 elever til læsehold, men det viste sig, at det var vanskeligt at skaffe en lærer til at læse disse timer, hvorefter lærerinde fru Hannemose påtog sig at undervise dem individuelt i klassen.

I løbet af skoleåret blev der — efter at de egentlige læsehold var etableret — til Skolepsykologisk kontor anmeldt 11 børn, der formodedes at være læseretarderede. Heraf skønnedes 8 børn læseretarderede i så høj grad, at de absolut burde optages på læsehold. Dette havde til følge, at der på Vestre skole måtte oprettes to nye hold, og senere på året oprettedes to nye hold på Østre skole.

I november og i april-maj blev alle de børn, der gik på læsehold, efterprøvet med diagnostiske læseprøver for at konstatere standpunktet i læsning, stavning og diktat. Ved skoleårets slutning blev der i alt ud-

skrevet 8 elever fra læseholdene, mens resten fortsætter til næste skoleår.

Til skoleåret 1950—51 var der indstillet 70 elever, hvoraf 45 blev optaget på læsehold. Ved det nye skoleårs begyndelse vil der i alt være 71 elever, fordelt på 17 læsehold, der får særundervisning i dansk.

Socialrådgiverens virksomhed.

(Ved socialrådgiver frk. Iris Mogensen).

Arbejdet omfatter væsentligt som nævnt de foregående år:
 skulkerisager,
 dårlige sociale og økonomiske forhold i hjemmet,
 tyverier og andre vanskeligheder i skolen.

I store træk er året forløbet som de foregående. Der er dog rettet en del flere henvendelser til kontoret i tilfælde, hvor det drejer sig om dårlige sociale forhold i hjemmene.

Der har siden sidste årsberetning været en lille nedgang i de tilfælde, der har måttet henvises til børneværnet.

Som nævnt andetsteds er det skolepsykiatriske arbejde stigende og som følge deraf også socialrådgiverens arbejde i forbindelse hermed.

Det rent kontormæssige arbejde er ikke ændret væsentligt. Man har besvaret de sædvanlige forespørgsler fra andre institutioner som f. eks.

udskrivningskredse (militæret),
 politikredse,
 børneværnsudvalg,
 mødrehjælpsinstitutioner m. fl.

Der har i årets løb været aflagt ca. 700 besøg i hjemmene — deraf er godt 400 efter direkte henvendelse fra skolerne i anledning af skoleforsømmelser. De øvrige besøg er aflagt i forbindelse med de skolepsykiatriske konsultationer, det skolepsykologiske arbejde, indstilling til skolevæsenets feriekolonier o. l.

Dertil kommer personlige henvendelser på de respektive skoler. Man har i årets løb haft et godt samarbejde med byens øvrige institutioner af social karakter — herunder:

børneværn,
 socialkontor,
 mødrehjælp,
 fritidshjem,
 børnehaver og
 amtsarbejdsanvisningskontoret.

Som tidligere har man deltaget i skolekommissionens møder vedrørende skoleforsømmelserne.

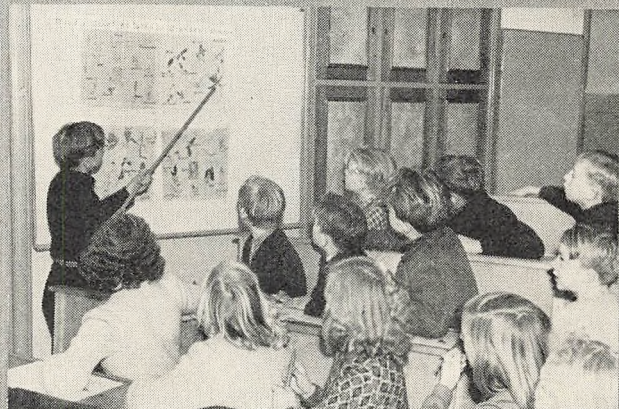
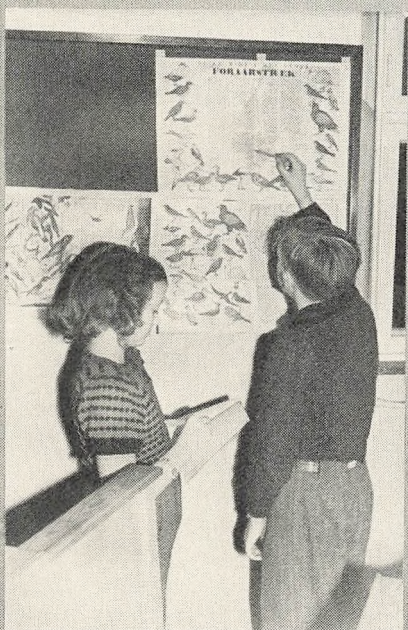
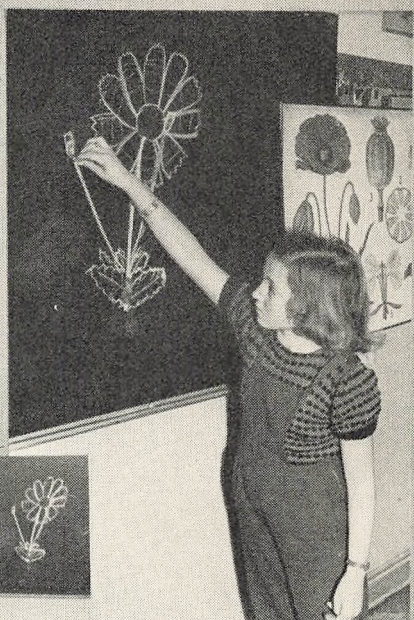
Skolepsykiaterens beretning.

(Ved læge fru Marie Louise Dickmeiss, Augustenborg).

I skoleåret 1949—50 har været afholdt 11 skolepsykiatriske konsultationer.

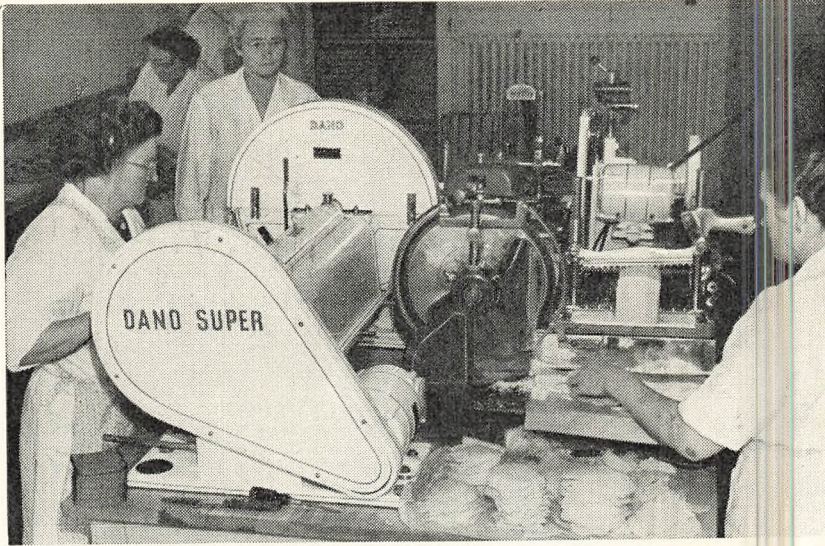
55 børn har været til undersøgelse resp. behandling, heraf 33 til første konsultation.

Skolepsykiaterens opgave er i første række rådgivende, mens den daglige behandling må ledes af skolepsykologerne i samråd med psykiateren.

Anskuelighed og aktivitet går hånd i hånd.

*Osto-
frokosten
gøres
klar*

Virksomheder i forbindelse med skolevæsenet.

Esbjerg kommunale fortsættelsesskoler.

(Ved forstander M. Astrup).

Aftenskolen (48. skoleår).

Der gennemførtes 189 kursus med et samlet timetal på ca. 9500 timer. Antallet af fagelever har været 2835. Egentlige elevtal (gengangere fra-regnet) ca. 2400. — Ca. 85 lærere, studiekredsledere og gæstelærere har medvirket. Som tilsynsførende har virket kommunelærerne H. Hjuler (Danmarksgades skole), Henry Mogensen (Rørkjær skole), Henry Jacobsen (Stormgades skole, Boldesager skole og Fiskerhøjskolen) og A. Krogh (Jerne skole). Husholdningskonsulent frk. Johanne Rasmussen har haft ledelsen og tilsynet med husholdningsundervisningen.

Sprogkursus.

Der gennemførtes 20 sprogkursus, hvoraf 4 tilmeldt fra AOF. *Dansk*: 1 kursus. *Engelsk*: 12 kursus. *Tysk*: 2 kursus. *Fransk*: 2 kursus. *Russisk*: 1 kursus. *Esperanto*: 2 kursus.

Det ene tyskkursus måtte inddrages før tiden på grund af for lille tilslutning. Det er første gang siden 1942, at der har kunnet oprettes kursus i tysk. De fleste af sprogholdene afsluttede sæsonen med små fornøjelige klassefester.

Ledere: Kommunelærerne A. Skov Thomassen, Martin Andersen, Viggo Schøtt, Kr. Larsen, Chr. Brøgger, sproglærer N. Chr. Graversen, pastor H. Hertzum, højskolelærer Bent Klougart, fruene Wolff og Kjærsgaard Jensen, adjunkt A. Rosenhoff, slagter Evald Christiansen, sproglærer Bro Christensen og bogholder S. P. Christensen.

Husholdningskursus.

(Ved husholdningskonsulent Johanne Rasmussen).

Arbejdet med oprettelsen af husholdningskursus er videreført efter de samme linier som sidste år.

For de unge piger og mænd er kursus systematisk tilrettelagt med en fremadskridende undervisning, der kan blive et godt grundlag at bygge videre på.

For husmødrene er undervisningen tilrettelagt med henblik på at give nye ideer og impulser i arbejdet. Hensigten er at give husmoderen en stimulans og skabe følelsen af mere dygtighed og sikkerhed i det daglige arbejde.

Som noget nyt indenfor arbejdet oprettede aftenskolen et *demonstrationskursus* specielt tilrettelagt for husmødre, — der meldte sig over 50 elever. Undervisningen, der omfattede 8 demonstrationer a 2½ time, var henlagt til skolekøkkenet på Rørkjær skole. Der blev undervist i madlavning, bading, borddækning m. m. på skift mellem aftenskolens lærerinder. Desuden var der medtaget foredrag som »Det appetitløse barn« ved dr. med. Flømand Christensen, Odense, »Sygepleje i hjemmet« ved fru forstander Lund, Rødding, samt »Arbejdsplaner« ved husholdningslærerinde fru Elisabeth Bækgård.

Kursus, der var meget vellykket, er måske et fingerpeg om, at det er denne form for undervisning, husmødrene er interesseret i. Tilslutningen skyldtes måske også, at der i tilknytning til kursus var oprettet en

børnehave, hvor mødrene kunne »parkere« deres børn. Det var et hårdt job for børnehavelærerinde Ruth Andreasen og hendes 2 medhjælpere de første gange at få ro over fronten, men det lykkedes.

I sæsonen 1949—50 har der i alt været gennemført 45 hold med 760 elever. Af disse hold var 26 oprettet af aftenskolen og resten i samarbejde med Esbjerg husmoderforening (13), den cooperative husmoderforening (2), Dansk Kvindesamfund (2), fiskerhøjskolen (2).

Af de gennemførte hold var:

20 for unge piger: 15 gange à 3½ time,

11 for husmødre: 15 gange à 3½ time.

Resten af holdene var for selverhvervende, ungkarle, kokkedrenge, vandrere og spejdere, kursus i borddækning og servering samt demonstrationskursus.

Et påtænkt kursus i henkogning og servering blev ikke oprettet på grund af manglende tilslutning.

Undervisningen er foregået i skolekøkkenet på byens kommuneskoler med undtagelse af 2 hold for kokkedrenge, der var henlagt til Fiskerhøjskolen.

Undervisningen er forestået af husholdningslærerinderne Andrea Nielsen, Marie Louise Maulund, Hilda Nordholt, Elisabeth Bækgaard, Lis Klougart og Johanne Rasmussen.

Vi må alle erkende, at de arbejder, der udføres i hjemmet, er vigtige, men hvordan de udføres er endnu vigtigere. Det skal være husholdningslærerindernes opgave gennem de afholdte kursus at oplære eleverne til at udføre disse arbejder rigtigt både praktisk og teoretisk.

Andre kursus.

Regning (herunder faglig regning): 6 kursus, hvoraf 4 fra AOF. *Bogføring*: 1 kursus. *Sundhedslære og samaritergerning*: 4 kursus (AOF og »Røde Kors«). *Søkundskab*: 2 kursus i samarbejde med Esbjerg amatørsejlkklub. *Vævning*: 2 kursus. *Mundaflæsning og mundhåndsystemet*: 3 kursus i samarbejde med tunghøreforeningen. *Husflid, sløjd, bogbinding*: 4 kursus. *Sang*: 1 kursus (aftenskolens kor) blev afsluttet tidligere end planlagt på grund af svigtende tilslutning. *Tegning og farvelære samt modellering*: 2 kursus fra AOF.

Som en nydannelse gennemførtes endelig i samarbejde med Esbjerg Idrætslederforening et kursus i *gymnastikteori* (anatomi, undervisningsøvelser m. v.).

Ledere: Kommunelærerne Ahlmann Nielsen, Østerskov Nielsen, P. Jessen, P. Holt, Kaj Jensen, V. Birch, revisor Anglars R. Nielsen, lægerne Harry Ibsen og Knud Birn, stenhugger Karl Kr. Johansen, maskinmester Robert Nielsen, snedker S. M. Sørensen, malersvend Andr. Jacobsen, elektriker Harry Ditlev Sørensen, havneass. Andr. Berg Jensen og Villy Th. Petersen, aut. talepædagog O. Schultz, fru Else Thorsen, fru Bruun, bogholder S. P. Christensen og højskolelærer Johs. Hviid.

Sykursus.

Allerede i årsberetningen for 1947—48 formodedes det, at antallet af sykursus betegnede en kulmination. Der gennemførtes dengang 45 kursus. I 1949—50 er alle rekorder slået, idet der dannedes ikke mindre end 62 sykursus, — heri indbefattet kursus i tilskæring, finere håndarbejde og knipling. Det er overvældende, men er iøvrigt tendensen landet over. Et tilsyneladende umætteligt behov gør sig gældende på dette felt. Det

skal ikke skjules, at disse mange syhold på sin vis giver en del bryderier, bl. a. fordi de i almindelighed kræver særlokaler, og fordi symaskeproblemet er uløseligt. Fra aftenskolens side er det et udtalt ønske, at der kunne blive mulighed for at få en saglig, faglig og pædagogisk dygtig dame som medhjælper på dette område.

Ledere: Dameskrædderinderne og direktricerne Helga Hansen, A. Søegaard, Ottosen, Sara Christensen, I. Bruun, Else Nielsen, Louise Petersen, Aggie Lindgaard, E. K. Sørensen, Mathilde Schmidt, Bodil Fischer, Marie Møller Nielsen, A. M. Andersen, Karen Blom, Agnes Jensen, Gamborg Nielsen, Anna Nielsen, Maren Jensen, Carla Hansen, Judith Tosti samt skrædder Emil Sørensen.

11 af disse kursus var oprettet direkte af aftenskolen. Resten var tilmeldt fra AOF, Esbjerg Husmoderforening og Dansk Kvindesamfund.

Studiekredsene.

Antallet af studiekredse har været væsentlig mindre, end tilfældet har været gennem de senere år. Der gennemførtes 20 kredse (sidste år 32). Arbejdsområderne har været kristendomskundskab, børnepsykologi, samfundslære, kommunale problemer, musikkens grundbegreber, litteratur, møde- og talerteknik, organisationskundskab, dramatik og fjerkræavl. Der var tilmeldt studiekredse fra AOF, LOF, KU, fjerkræklubben og en privat kreds. Ledere: Kommunelærerne P. Jessen, Sv. G. Hansen, Kildegaard Olesen og Gerhard Thorsen, skolepsykolog Erik Matthiessen, musikdirektør N. A. Schmidt, journalist Axel Søndergaard, seminarielever Villy Nielsen, fabrikant Magnus Rasmussen, typograf Verner Fieve, husmoder fru Agnes Olsen, slagtersvend Evald Christiansen, kontorbestyrer P. Philipsen, ekspeditionssekretær Evald Hansen, undersøger R. Ketelsen og arbm. Sophus Sørensen.

Aftenhøjskolen.

Der gennemførtes 13 aftenhøjskoleklasser. Af disse var 10 oprettet af AOF. Emnerne har væsentlig været hentet fra litteraturen, samfundslivet og historien. Ledere: Skoleinspektør N. Sæderup, fru Ingrid Sæderup, læge Harry Ipsen, ekspeditionssekretær Evald Hansen, typograf P. Bentsen, revisor Helge Nielsen, højskolelærer Bent Klougart, landmand Ernst Sørensen, hvortil kommer gæstelærere med enkelte timer samt foredragsholdere.

De unges haver (7. skoleår).

I »De unges haver« var der 56 deltagere i »aftenskolealder« + en del børn, der fik lov at indrette småhaver mellem træerne i den store frugt-have. Der var mange særdeles velpassede haver, — i den henseende har det vistnok været den hidtil bedste sæson. Flere af ungdomsskolens elever var flittige havedyrkere. De mange pæne haver gav anledning til, at der foretoges en bedømmelse med præmiering. Dommere var de lokale formænd for henholdsvis »Det jyske Haveselskab« og »Kolonihaveforbundet«. Den daglige ledelse forestodes som sædvanlig af forsøgsassistent Jess Seidler.

Fiskerefterskolen (7. skoleår).

Man havde den store skuffelse, at det trods god propaganda fra Fiskerhøjskolens side og direkte personlige henvendelser fra aftenskolens side ikke lykkedes at samle et tilstrækkelig stort hold. Man forsøgte en halv snes dage med de få tilmeldte i håb om yderligere tilgang, men

måtte opgive. Der var ikke udpræget fiskevejr i den pågældende periode, så dette har ikke været årsagen. Og da man så fiskerdrengene gå tilsyneladende ubeskæftigede om på havnen og i byen uden at reagere på opfordringen til at søge en skolegang, der direkte tager sigte på de unge fiskeres behov, er det klart, at skuffelsen var stor.

Nogen trøst kan der måske ligge i en erfaring, der er gjort på lignende felter tidligere, nemlig denne, at det undertiden kan vise sig frugtindbringende at springe en sæson over. Og selv om man synes, at der hvert år må være behov for en sådan skole, er det muligt, at et større »vacuum« skal give sig til kende, før fiskerdrengene mærker det og reagerer.

Ungdomsskolen (11. skoleår).

(Ved lærer Max Søndergaard).

Ved skoleårets begyndelse i oktober var der tilmeldt 60 piger og 37 drenge. Endvidere var der af 21 drenge og 26 piger, der alle havde fulgt ungdomsskolen i tidligere år, fremsat ønske om at få oprettet et studiekredshold for drengene og et syhold for pigerne, samtidig med at en del af disse elever gerne ville deltage i skolens fritidsarrangementer.

Selv om disse elever vel ikke i lovens forstand kan betragtes som elever i ungdomsskolen, er vi af den opfattelse, at skolen også for disse elever må være et naturligt samlingssted, indtil de finder ind i en eller anden ungdomsforening, som kan tilfredsstille deres behov for fritidsbeskæftigelse.

Endvidere var vi ved tilmeldingen af elever ude for den situation, at vi måtte afvise en del drenge og piger, fordi de var elever i enten eksamensmellemskolen eller handels- eller teknisk skole og derfor ikke kunne optages i ungdomsskolen. Vi ser heri et glædeligt tegn på, at ungdomsskolen, især dens fritidsarrangementer, er ved at erobre sig en plads i de unges bevidsthed.

Der oprettedes derefter 2 klasser for 1. års piger, 1 klasse for 2. års piger og 2 syhold for ældre elever; af drengeklasser blev der oprettet 1 for 1. års elever og 1 for 2. års elever og et studiekredshold for ældre elever. Desværre blev frafaldet i den ene 1. års klasse (husassistentklassen) og det ene syhold så stort, at disse måtte opløses efter jul og de resterende elever overflyttedes til andre pigeklasser. Frafaldet i skoleåret, især de sidste måneder, bevirkede, at man sluttede med 81 elever.

I skoleårets løb har der været undervist i ungdomsskolens obligatoriske fag: erhvervsbetonet undervisning, gymnastik og samfundslære for drengene. For pigernes vedkommende: husgerning, boliglære, frie emner samt gymnastik. Ud over disse faste fag, der har beslaglagt to af ugens aftener, har eleverne haft tilbud om frivillig deltagelse i en lang række fritidsbeskæftigelser. Til det nyindrettede fritidsværksted på gymnastiksalens loft var tilstrømningen undertiden så stor, at det kneb med pladsen. Vinterens store møde »smyrnasyning« holdt også sit indtog hos os og gav megen beskæftigelse til såvel drenge som piger, ligesom nogle nyanskaffede væve benyttedes flittigt.

Den ugentlige klubaften har som i tidligere år været et samlende led i skolens virksomhed. De forskellige arrangementer har vinteren igennem været tilrettelagt og gennemført af det valgte klubråd, således at så godt som alle skolens elever har følt sig hjemme i »klubben«. I vore klubarrangementer har vi haft samarbejde med Centralbibliotekets filmsabonnement til stor glæde for eleverne.

Ungdomsskolens sportsafdeling, som ledes af eleverne selv, har i vinterens løb udfoldet en meget stærk aktivitet ved at arrangere forskellige håndboldkampe. Den med Horsens og Vejle ungdomsskoler sidste år påbegyndte turnering udvidedes i år til at omfatte skolerne fra Århus, Silkeborg, Horsens og Vejle.

Selv om ungdomsskolen er blevet en fast institution i ungdomsundervisningen, er den stadig en eksperimenternes skole. I den forløbne vinter har man prøvet at give fritidsarrangementerne, syning, vævning, værkstederne og klubben en større plads i skolens liv, samtidig med at de obligatoriske fag skulle passes, for derigennem at give eleverne lejlighed til bedre udnyttelse af deres fritid. Imidlertid har dette medført, at man har måttet udvide undervisningstiden til at omfatte 5 af ugens aftener. Dette har især for pigernes vedkommende bevirket, at det har voldt noget besvær at passe de to obligatoriske aftener om ugen. Man må sikkert gøre sig klart, at netop denne aldersklasse ikke er i stand til selv at sætte en naturlig grænse for deres formåen et helt skoleår igennem.

Også i dette skoleår har skolen haft besøg af en del interesserede gæster, bl. a. undervisningsministeriets ungdomsskolekommission under ledelse af undervisningsminister Jul. Bomholt, deltagere i et ungdomsskolekursus afholdt på Rørkjær skole samt flere lokale foreninger.

Skolens elevråd har i årets løb arrangeret de traditionelle besøg og genbesøg af ungdomsskolen fra Tvile og ungdomskostskolen i Holsted.

Følgende lærerkræfter har undervist i skolen: Husholdningslærerinde frk. Johanne Rasmussen, gymnastiklærerinde fru Karen Sachs, sundhedsplejerske fru E. Hollesen, syerske fru Fischer, fru Else Thorsen, montør Helge Krogh, inspektør Aksel Madsen, kommunelærerne S. P. Holt Jensen, Gerh. Thorsen og E. Damm Jensen.

Esbjerg årskursus for lærere.

(Ved viceinspektør E. Skaarup).

Esbjerg Årskursus, der er oprettet af Esbjerg Lærerforening, er af undervisningsministeriet anerkendt som berettiget til i fagene engelsk, tysk, fransk, matematik, dansk, svensk og fysik at give en undervisning svarende til den, der meddeles på Danmarks Lærerhøjskoles 1. årskursus i disse fag, således at der for kursister, der har gennemgået undervisningen på tilfredsstillende måde, udstedes et af undervisningsministeriet godkendt vidnesbyrd, der giver adgang til optagelse på Danmarks Lærerhøjskoles 2. årskursus i de pågældende fag.

Et kursus, der skal ækvivalere et 1. års kursus på Danmarks Lærerhøjskole, må omfatte ca. 210 timers undervisning fordelt på 2—3 år. For disse fags vedkommende strækker kursusåret sig fra 1. sept. til ca. 1. maj.

Foruden at afholde kursus i de »anerkendte fag« har årskursus til opgave at oprette kursus af længere og kortere varighed, når et rimeligt antal lærere udtrykker ønske derom, og det skønnes, at oprettelsen af sådanne kursus er til gavn for det daglige arbejde i skolen eller til fremme af lærernes personlige udvikling.

Esbjerg Årskursus nyder offentlig støtte fra staten, amtet og kommunen. Kursisternes bidrag har udgjort ca. 50 kr. årlig.

Kursisttallet var i 1949—50 57 fordelt på 6 hold, hvoraf et engelskhold undervistes i Varde. Nedennævnte lærere fra Esbjerg deltog:

Fysik III (lærer: adjunkt H. Leth): Henry Mogensen, Niels Oluf Christensen, Alfred Jørgensen, Hans L. Obling.

Matematik II (lærer: adjunkt H. Leth): Ejvin Lau, Erik Damm Jensen, Svend Georg Hansen, Alfred Jørgensen.

Tysk II (lærer: kommunelærer J. Wolff): Viggo Emil Schøtt, Leif Jensen.

Engelsk III (lærer: adjunkt Tyrrestrup): Nanna E. Ovesen, Olav Poulsen, Tove Holbech, Inga Lau, Inga Thøgersen.

Småsløjd (lærer: kommunelærer P. Jessen): C. Riis-Antonsen, J. Lambertsen, Marie Schou, Marie L. Holstebro.

Esbjerg præparandklasse.

(Ved viceinspektør E. Skaarup).

Oprettelsen af en seminarieforberedelsesklasse i Esbjerg må ses som et vigtigt led i bestræbelserne for at skaffe mulighed for en fuldstændig læreruddannelse gennem etablering af et aftenseminarium, idet man var vidende om, at der fandtes medborgere, der kun under denne form ville være i stand til at udnytte lyst, evner og vilje til at opnå en læreruddannelse.

Den praktiske tilrettelægning af undervisningen er sket i samråd med ministeriets konsulent, seminarieforstander Georg Christensen samt med ledelsen af Københavns aftenseminarium.

Præparandklassen, der begyndte arbejdet 15. september med daglig undervisningstid fra kl. 17—22 på Rørkjær skole, kunne ved juletid melde fuldt hus med 30 elever, og der indstilledes ved optagelsesprøven 23 elever, der alle bestod.

Esbjerg kommune, der har ydet gratis lokaler og anerkendt kursus som tilsluttet det kommunale skolevæsen med skoledirektøren som leder, har ydet økonomisk støtte og i det hele udvist foretagendet den største interesse og velvilje.

Undervisningsministeriet, der forud var orienteret, har anerkendt kursus som tilskudsberettiget med hensyn til lærerløn og elevstipendier.

Klassen har til fulde opfyldt de forventninger, som man har stillet med hensyn til flid og evner, så der er grund til at formene, at eleverne vil danne en god stamme i en seminarieklasse, og at der til sin tid vil kunne dimitteres lærere, der — hvad angår modenhed og kald — vil kunne gøre god fyldest i den danske folkeskole.

Sydjydsk ungdomskostskole, Holsted.

(Ved forstander S. N. Friborg).

Skolen har som i tidligere år haft 3 elevhold, nemlig 2 pigehold på henholdsvis 39 og 40 elever og et drengehold på 28 elever. Af det samlede elevtal på 107 kom 49 fra arbejdsmandshjem, 29 var børn af faglærte arbejdere, 3 var fra tjenestemandshjem, 8 fra landmandshjem, 7 var børn af selvstændige erhvervsdrivende, 2 fra andre erhverv, mens 9 var børn af enlige kvinder, herunder enker og fraskilte.

Undervisningen har formet sig omtrent som tidligere år. Dog har vi for drengenes vedkommende søgt at kombinere den teoretiske undervisning med mere praktisk arbejde, end vi før har kunnet gøre. Forsøget er faldet absolut heldigt ud, og der er ingen tvivl om, at det i høj grad vil forøge undervisningens værdi, om den knyttes til praktisk arbejde.

Det praktiske arbejde bestod i, at eleverne fældede træer i et læhegn og på denne plads opførte et cykelskur af træ, men med støbt fundament og muret sokkel. Hele huset, der kan rumme ca. 40 cykler, har i materialer kostet ca. 2000,00 kr.

Lærerpersonalet har været det samme som de foregående år.

Skolens bestyrelse består for tiden af: Overlærer M. Kaae, medlem af Esbjerg byråd, formand, borgmester Robert Holm, Horsens, forhv. borgmester H. Iversen, Silkeborg, fhv. borgmester Georg Buchreich, Åbenrå, og byrådsmedlem, skoleinspektør H. A. Hansen, Kolding.

Skoledirektør N. P. Andersen, Esbjerg, er bestyrelsens sekretær og skolens kasserer.

Esbjerg børnebiblioteker.

Beretning 1. april 1949—31. marts 1950.

Esbjerg børnebibliotekers bestyrelse.

Valgt af Centralbiblioteket for Sydvestjylland, Esbjerg:

Landsretssagfører A. C. Krebs, formand.

Lærer F. Astrup.

Fru Agnes V. Nielsen, M. B.

Typograf Sigurd Borch, M. B.

Lærerinde Karen M. Nielsen, M. B.

Selvskrevet medlem:

Skoledirektør N. P. Andersen.

Valgt af Esbjerg byråd efter indstilling af Esbjerg skolekommission:

Overlærer S. Holt Jensen, M. B.

Forretningsudvalget består af:

Landsretssagfører A. C. Krebs, formand.

Skoledirektør N. P. Andersen.

Overlærer S. Holt Jensen.

Esbjerg børnebiblioteker, der udgør en administrativ enhed, omfatter:

1. Hovedbiblioteket (børnebiblioteket) i Centralbibliotekets bygning.
2. Skolebibliotekerne:

Boldesager skole,	Stormgades skole,
Danmarksgades skole,	Veldbæk skole,
Gammelby skole,	Vestre skole,
Jerne skole,	Østre skole.
Rørkjær skole,	

Udlånsvirksomheden fremviser, som det fremgår af nedenstående oversigt, en betydelig stigning, der har været størst i børnebiblioteket, hvor tilstrømningen i udlånstimerne har været så voldsom, at børn, forældre og bibliotekarer kun med besvær har kunnet skaffe sig adgang til hylderne. En stigning i lånertal på 28 % og i udlån på 17 % kan ikke tages en gang til med de lokale forhold, der i øjeblikket kan bydes på, så meget mere som den stigende virksomhed i skolerne også belaster børnebiblioteket, hvor hele det tekniske arbejde udføres. Den påtænkte udvidelse af biblioteksbygningen må nødvendigvis snarest søges virkeliggjort.

Atter i år er der gjort et betydeligt fremstød med fremskaffelse af fritidslæsning til småbørnsklasserne, ligesom skolernes håndbogsamlinger efter tur bliver gennemgået med fornyelse for øje.

Læsesalsbenyttelsen synes derimod at stagnere i disse år. Især de større børn udebliver. Men oprettelsen i Esbjerg af hobbyværksteder og fritidshjem må vel bære den væsentligste skyld herfor.

Hovedbibliotekets personale har haft 82 sygedage.

Oversigt over virksomheden i udlånsafdelingerne.

	Antal bind 31/3-49	Antal bind 31/3-50	Antal lånere 31/3-49	Antal lånere 31/3-50	Antal udlån 31/3-49	Antal udlån 31/3-50
Anneksskolen	93					
Boldesager skole	764	884	92	62	1.382	1.757
Danmarksgades skole	2.614	2.872	426	611	9.390	10.057
Gammelby skole	542	688	117	199	3.591	5.503
Jerne skole	734	898	160	160	3.500	3.528
Rørkjær skole	2.346	2.471	575	800	9.952	10.823
Stormgades skole	2.048	2.365	792	752	11.100	12.004
Veldbæk skole	365	438	42	37	818	1.172
Vestre skole	2.043	2.197	644	645	9.184	8.839
Østre skole	2.122	2.230	370	492	5.167	5.846
Hovedbiblioteket	8.157	8.974	1.638	2.096	45.886	55.547
Ialt	21.828	24.017	4.856	5.854	99.970	115.076

Oversigt over virksomheden i læsesalsafdelingerne.

	Antal bind 31/3-49	Antal bind 31/3-50	Antal åbnings- dage	Antal besøg 1948-49	Antal besøg 1949-50
Boldesager skole		12			
Danmarksgades skole	987	998	137	1.723	2.329
Gammelby skole		10			
Jerne skole	148	184	109	1.752	1.979
Rørkjær skole	1.039	949	139	4.905	4.176
Stormgades skole	1.021	1.052	141	2.417	2.436
Veldbæk skole		95			
Vestre skole	179	210	105	1.343	1.455
Østre skole	232	287	100	1.483	1.692
Hovedbiblioteket	1.128	1.199	186	5.343	4.624
Ialt	4.734	4.996	917	18.966	18.691

Virksomheden i hovedbiblioteket.

Udlånet har været åbent 97 dage (1948—49: 101 dage), og der er udlånt 55.547 bd. til 2096 lånere (1948—49: 45.886 bd. til 1638 lånere).

Læsesalen har været åben 186 dage (1948—49: 182 dage) og har været besøgt af 4.624 børn (1948—49: 5.343).

Medens udlånsbenyttelsen viser en stigning på 17 %, fortsætter faldet i læsesalens benyttelse, sandsynligvis forårsaget af rigeligere adgang til anden beskæftigelse (fritidshjem og hobbyværksteder), men også af de uregelmæssige åbningstider, der er en følge af lokalemangelen.

10 7. klasser og 1 4.xM-klasse har fået biblioteket forevist og modtaget undervisning i biblioteksbenyttelse.

Af emnebiblioteker, d.v.s. samlinger af fag- og skønlitteratur, der i kortere eller længere tid benyttes i klasserne som supplerende læsning i undervisningen, og som sammensættes af børnebiblioteket under hen-

syntagen til elevernes alder, er der i årets løb udlånt 33. Blandt emnerne kan nævnes: Afrika. Grønland. Frankrig. Reformationstiden. Lapperne. Mejeri- og slagteriprodukter. Samfundslære. Fisk (fangst og hermetik). Skibe. Sønderjylland. Oldtidens Grækenland. Valdemarstiden. København. Australien. Havets dyreliv. Niels Ebbesen. Chr. IV's tid. Esbjerg. Kalmarunionen og dronning Margrethe.

Tre klasser har lånt sæt af engelsk skønlitteratur.

Til skolen for ufaglærte er udlånt 84 bd. fag- og skønlitteratur, til skolepsykologisk kontor 34 bd. og til Den danske brigade i Tyskland 50 bd.

Børnebiblioteket har til brug for skolebibliotekarerne udarbejdet en annoteret liste over de af årets bøger, der er anskaffet på skolebibliotekerne. Til brug for sognebibliotekerne er udarbejdet en liste over årets bedste børnebøger. For enkelte sognebiblioteker har børnebiblioteket udarbejdet forslag til boganskaffelser.

For bedre at kunne tilfredsstille skolens og aktivitetspædagogernes krav til biblioteket er der foretaget en udvidelse af emnekatalogiseringen af skolebibliotekernes og hovedbibliotekets bogbestand, ligesom der for at lette skolebibliotekarernes arbejde med forsyning af frilæsningsbøger til de mindre klasser er påbegyndt en særlig mærkning af alle småbørnsbøger.

Frimærkeklubben, der fra september til maj holder møde en eftermiddag og en aften om ugen, har haft 612 besøg.

Der er i årets løb indgået 4.150 bd. (1948—49: 4.567) og kasseret 1.669 bd. (1948—49: 926).

De ved skolerne nedsatte udvalg består — foruden af skolebibliotekarerne — af følgende:

Ved Boldesager skole:	Skoleinspektør Ingemann Jensen. Lærer C. Riis-Antonsen.
Ved Danmarksgades skole:	Skoleinspektør F. Klintø. Overlærer P. Tornsberg.
Ved Gammelby skole:	Skoleinspektør N. M. Gerald. Overlærer Friis I. Skov.
Ved Jerne skole:	Skoleinspektør P. Waaben. Lærer Kaj Jensen.
Ved Rørkjær skole:	Skoleinspektør John Jensen. Lærerinde Gudrun Nielsen.
Ved Stormgades skole:	Skoleinspektør S. Laursen. Lærer Gunnar Carlsen.
Ved Veldbæk skole:	Førstelærer Axel Knudsen.
Ved Vestre skole:	Skoleinspektør N. Sæderup. Lærerinde E. S. Nielsen.
Ved Østre skole:	Skoleinspektør Margrethe Hald. Overlærer M. Langvad.

Personalet pr. 1. april 1950:

Overbibliotekar: Ingrid Vig Jensen.

Børnebiblioteket:

Børnebibliotekar: Anine Rud.

» : Grethe Norvang.

Honorarlønnet bibliotekar: Inge Hartz Laursen.

Medhjælper: Aase Jensen.

- Boldesager skole:
Skolebibliotekar: A. Skov Thomassen.
- Danmarksgades skole:
Skolebibliotekar: Just Villumsen.
Medhjælper: E. Thomasen.
- Gammelby skole:
Skolebibliotekar: Jens Lambertsen.
- Jerne skole:
Skolebibliotekar: J. C. Skov Thomassen.
- Rørkjær skole:
Skolebibliotekar: Villiam Petersen.
Medhjælper: Ulla Worm.
- Stormgades skole:
Skolebibliotekar: Laurits Nielsen.
Medhjælper: Kristiane Sørensen.
- Veldbæk skole:
Skolebibliotekar: Axel Knudsen.
- Vestre skole:
Skolebibliotekar: Vilhelm Christensen.
Medhjælper: Inga Wegeberg Thøgersen.
- Østre skole:
Skolebibliotekar: Børge E. Hansen.
Medhjælper: Karen Mosegaard Mikkelsen.

Regnskabsoversigt.

Udgifterne til skolevæsenet 1949—50.

Lønninger, statens tilskud fradraget (lærere m. fl.)	1.233.602,60	kr.
De faste ejendomme	382.408,43	»
Drift af skolehave	12.455,12	»
Skolelæge m. v.	42.104,64	»
Skoletandklinik	88.292,86	»
Inventar og materiel	125.232,43	»
Brændsel, belysning og vandforsyning	151.987,87	»
Undervisningsmidler	225.153,36	»
Kontorholdsudgifter	46.209,47	»
Rengøring og rengøringsmidler	272.814,92	»
Tilskud til lærer- og børnebogsamlinger	28.397,62	»
Forsikringer, herunder ulykkesforsikring	5.322,48	»
Ungdomsskoler, aftenskoler	82.877,73	»
Diverse udgifter	403.485,09	»
	<hr/>	
	3.100.344,62	kr.
Indtægt: skolepenge, husleje, varmebidrag m. v.	14.711,39	»
	<hr/>	
Kommunens samlede udgift	3.085.633,23	kr.
Statens og amtets samlede udgift (heri tilskud til mel- lem- og realskolen)	1.218.450,29	»
	<hr/>	
Kommunens, statens og amtets samlede udgift	4.304.083,52	kr.

Den gennemsnitlige udgift pr. barn i skolen og pr. indbygger.

	pr. barn	pr. indbygger
Kommunen i alt	475,59	65,14
Statens og amtets tilskud	187,80	25,72
Tilsammen	663,39	90,86

Efterskrift.

Skoleåret 1949—50 var i de fleste henseender som sine forgængere.

Arbejdets tyngdepunkt lå i de tusinder af stille undervisningstimer, der vanskeligt kommer til fuldt udtryk i en årsberetning.

Stigende fødselstal, læremangel, stærkt begrænsede muligheder for nye skolelokaler vanskeliggjorde arbejdet for os også i dette skoleår.

Men samtidig fornemmedes, at skolen ikke er en institution, der endegyldigt finder sin form, men en funktion af samfund og selve livet, undergivet udviklingens lov som selve livet.

1949—50 var året, hvor man søgte at knytte hjem og skole fastere sammen, gennem forældrenes direkte medlemskab af skolekommissionen, ved bladet »barn og skole« og ved aktivering gennem klasseforældremøder.

Og 1949—50 var året, hvor man tog konsekvensen af bebrejdelse mod ungdommen for dens tendens til at hænge på isbarer og i porte, derved at man søgte at drage de store piger og drenge ind i en fornuftig fritidsvirksomhed.

Et skoleår som sine forgængere. På godt og ondt. Men med en stigende ængstelse for, hvad kommende skoleår har i vente til os.

Esbjerg byråds skoleudvalg i marts 1951.

M. Hald.

N. P. Andersen.

Indholdsfortegnelse.

<p><i>Administration, ledelse og tilsyn:</i> 3—5</p> <p><i>Skolebygningerne:</i> 6</p> <p>Særlige arbejder og nyanskaffelser 8</p> <p>Udlån af lokaler 9</p> <p>Rengøring og opvarmning 10</p> <p><i>Statistik:</i> 10</p> <p>Børnetal og elevernes fordeling ... 10</p> <p>Skolesøgende og undervisningspligtige børn 11</p> <p>Klassetal og børnetal 12</p> <p>Gennemsnitsbørnetal 12</p> <p><i>Lærerkæfter, deres antal, fordeling m. v.:</i> 14</p> <p>Oversigt over embedernes antal og fordeling 14</p> <p>Jubilæer 14</p> <p>Forandringer i lærerpersonalet... 14</p> <p>Læreres kursus og studierejser ... 16</p> <p>Årskursus på Statens lærerhøjskole 16</p> <p>Lærerpersonalets ugentlige timetal 16</p> <p><i>Forsømmelser:</i> 16</p> <p>Børnenes forsømmelser 17</p> <p>Lærerpersonalets fraværelse 17</p> <p><i>Prøver og eksaminer:</i> 17</p> <p>Årsprøver 17</p> <p>Optagelse i Esbjerg statsskole 18</p> <p>Optagelsesprøve til I. eksamensmellemskoleklasse 18</p> <p>Præliminærkursus 18</p> <p>Mellemskole- og realeksamen 18</p> <p><i>Understøttelser:</i> 20</p> <p>Elevunderstøttelser 20</p> <p>Tilskud til læreres deltagelse i kursus 20</p> <p><i>Udvekslingsrejser:</i> 20</p> <p><i>Fritidsbeskæftigelse:</i> 27</p> <p>Skolevæsenets fritidshjem 27</p>	<p>Svømmeundervisning 27</p> <p>Esbjerg skoleroning 28</p> <p>Skoleorkester 30</p> <p>Esbjerg og omegns skolebio 30</p> <p>Hobby-værksteder 31</p> <p>Esbjerg og omegns skolescene 31</p> <p>Skolebotanisk have 32</p> <p>Skoleidrætsstævne 33</p> <p><i>Skolespareafdelingen:</i> 34</p> <p><i>Frirejser og feriehjem:</i> 35</p> <p>Udsendelse af børn på feriehjem 35</p> <p>Frirejser på statsbanerne 35</p> <p><i>Sundhedsplejen, herunder skolebespisning:</i> 36</p> <p>Esbjerg kommunale skolelægetilsyn 36</p> <p>Skolesundhedsplejerskernes virksomhed 40</p> <p>Tuberkuloseundersøgelse 41</p> <p>Behandling af talelidende 41</p> <p>Mundaflæsning, høre- og ørekontrol 42</p> <p>Høre- og øreundersøgelse 42</p> <p>Esbjerg kommunale skoletandpleje 43</p> <p>Skolebespisningen 44</p> <p><i>Det skolepsykologiske arbejde:</i> ... 45</p> <p>Skolepsykologernes virksomhed .. 45</p> <p>Læseretarderede børn 47</p> <p>Socialrådgiverens virksomhed ... 48</p> <p>Skolepsykiaterens beretning 48</p> <p><i>Virksomheder i forbindelse med skolevæsenet:</i> 49</p> <p>Esbjerg kommunale fortsættelsesskoler 49</p> <p>Esbjerg årskursus for lærere 53</p> <p>Esbjerg præparandklasse 54</p> <p>Sydjysk ungdomskostskole, Holsted 54</p> <p>Esbjerg børnebiblioteker 55</p> <p><i>Regnskabsoversigt:</i> 58</p>
---	--

skpm.

Esbjerg kommunale skolevæsen.

Beretning f. skoleåret 1949-50

26. APR. 51	656		
30. MAJ 1951	-		
18. JUL. 51	-		
14. APR. 1951	478		